

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 443:

Preprečena ofenziva Angležev iz Tobruka

Včeraj so britanska letala izvedla napade na Avgusto. Med prebivalci je bilo nekaj ranjenih, materialna škoda pa je bila v celoti majhna. Protiletalsko topništvo je takoj začelo streljati in je zabilo eno napadajočih letal.

Severna Afrika: Na fronti pri Tobruku je takojšnja in uspešna akcija naših oddelkov zaustavila ofenzivo nasprotnika. Točni topniški strelji so zadeli pristaniške objekte in povzročili požare v sovražnikovih napravah tega kraja. Mesto Bengazi je bilo na novo bombardirano po angleških letalih. Ni bilo nobene žrtve, le nekaj zgradb je bilo poškodovanih.

Vzhodna Afrika: Na raznih frontah gondarskega ozemlja je bila intenzivna delavnost naše pehote v ofenzivi in protiofenzivi, ki je izvedla poizvedovanja za silo in obrezovala različne poskuse, katere so podpirale zračne akcije. Sovražnik je bil odbit z znatnimi izgubami.

V vzhodnem Sredozemlju sta dve naši zračni torpedovki, katerim sta poveljevala častnika pilota poročnik Cesare Graziani in podporočnik Aldo Forzineti, opazovalec pa je bil poročnik bojne ladje Pietro Riva, zadeli in potopili petrolejsko ladjo s tovorom 10.000 ton.

Napadi na Malto

Rim, 21. avgusta. AS. Danes zjutraj so italijanski lovci izvršili napad na letališče Halfar na Malti. Italijanska letala so napadla številna sovražna letala, ki so bila na tleh. Dva velika dvomotorna letala sta bila zadeta po zažigalnih kroglih in uničena. Ostali aparati so bili hudo poškodovani. Dva angleška lovca, ki sta bila v zraku nad otokom, se nista hotela spustiti v borbo.

Angleži morajo priznati izgubo podmornice »Cachalot«

Rim, 21. avgusta. AS. Šele po 16 dneh se je britanska admiralteta odločila priznati izgubo velike podmornice »Cachalot«, pa še to zelo oprezno. Komunikacije pravi namreč, da se podmornica še ni vrnila in da jo je smatrati za izgubljeno. V resnici pa je bila ta podmornica potopljena 4. avgusta po italijanski torpedovki »Papas«, kakor je to poročalo vojno poročilo 426.

Bitka pri Gomelu končana

V Južni Ukrajini so Nemci zavzeli Kerson

Berlin, 21. avgusta. AS. Izredno poročilo, ki ga je objavil stan Hitlerja, poroča, da je severno od Gomela končana bitka s porazom sovjetskih sil. Deli dvanajstih pehotnih divizij, ena motorizirana divizija, dve oklopni diviziji in konjeniški, kakor tudi dve brigadi letalonskih čet so bile poražene in ujet. Skupno je bilo ujetih 78.000 ujetnikov, 144 oboroženih voz, 600 topov in dva oklopna vlaka, pa so bili zaplenjeni. (Gomel se nahaja vzhodno od Dnjepra in 200 km severno od Kijeva.)

Rim, 21. avgusta. AS. Nemška zmaga, dosežena na ozemlju Gomela, je predmet komentarjev italijanskega tiska, ki podčrtuje, da je Gomel središče za trgovske in prometne zveze, ki je najvažnejše vsega okolišja, ki se razširja od Pripjetkega močvirja do bregov Dnjepra. To mesto se nahaja na pol poti med Smolenskom in Kijevom, daje svoje ime novemu nemškemu uspehu.

Berlin, 21. avgusta. AS. Zadnje izdaje jutranjnikov objavljajo v velikih črkah na prvem mestu izredno poročilo, ki ga je to noč objavilo vrhovno poveljstvo ter poveljujejo zmago pri Gomelu. Listi pišejo, da je mesto Gomel središče, prometnih zvez ter najvažnejše gospodarsko središče ozemlja, ki se razteza od Pripjetških močvirij do bregov Dnjepra. To mesto se nahaja na pol poti med Smolenskom in Kijevom. To ime predstavlja nov nemški uspeh, ko se še ni polegel odmev zmag doseženih v zapadni Ukrajini.

Letalski boji na vzhodu

Berlin, 21. avgusta. AS. DNB poroča, da je eskadrila nemških lovskih letal 17. avgusta dosegla v južni Ukrajini v sodelovanju z oklopnimi silami velike uspehe. Bilo je mogoče ne samo prisiliti k begu 3 eskadrile sovjetskih bombarderjev, temveč tudi zbiti vseh 25 sovražnikovih bombarderjev v eskorti. Za časa teh bojev sta dva podčastnika vsak zase dosegla po pet zračnih zmag. Nemška lovška eskadrila ni utrpela nobene izgube. Dne 19. avgusta so druge nemške zračne formacije povzročile številna razdejavanja prometnih zvez v Ukrajini, posebno vzhodno od velikih prehodov čez Dnjeper. Uničena so bila tudi oborožena sovjetska vozila in 100 tovornih avtomobilov.

Sovjetski letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 21. avgusta. AS. V zadnji noči so nekateri sovjetski bombniki izvedli napade vzdolž obal Baltskega morja do severne Nemčije, pri čemer so preleteli nemško ozemlje, ne da bi dosegli kakšne uspehe. Nekateri vržene bombe so padle na široko polje ter povzročile neznatno škodo.

Boji v in nad Kanalom

Berlin, 21. avgusta. AS. V noči na 20. avgust so nemški motorni čolni napadli britanske trgovske ladje, ki so plule v kanalu La Manche. S torpedi je bila potopljena ena cisternska ladja s 5000 tonami in druga tovorna ladja s 4000 tonami.

Berlin, 21. avgusta. AS. Z zadnjimi izgubami, ki jih je britansko letalstvo pretrpelo v pretekli noči, je RAF zgubila skupno v štirih dneh 72 apa-

Elan italijanskega ekspedicijskega zbora na Vzhodu

Ukrajinsko bojišče, 21. avgusta. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

»Naše čete korakajo soncu nasproti. Ponoči se ustavljajo v taboriščih, da si pripravijo toplo jed in da počivajo. Zjutraj krenejo spet na pot. To ni pohod, je dirka med enim in drugim spopadom, med eno in drugo prasko, med enim in drugim bojem. Sovražnika hočejo držati na uzdi. Nočejo izgubiti stika z njim. Hočejo, da bi njegove vrste redčil ogenj letalskih napadov, topništva, strojnice, pušk in oklepnih vozil.

Ko so bile strte črte odpora, po uničevalnih bitkah sovjetskih sil, ki so ostale po žepih na širinih, ogromnih predelih ozemlja, hočejo in morajo zasledovati nasprotnika, ga morajo napadati posebno tam, kjer kaže namen, da bo uredil predel odpora ali novo razlastitveno črto.

Naše čete, poklicane na nove važne naloge, napredujejo proti vzhodu, korakajo proti soncu. Do včeraj je prizorišče za operacije sil italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji bil predel zahodne Ukrajine. Potem so pa oddelke, ki se vozijo na avtomobilih, vrgli v novo akcijo vzdolž Buga in sicer ob sodelovanju z nemškimi silami. Italijanske čete so nastopale skoraj do ustja Buga, da bi prijele nasprotnika izza hrbta in preprečile, da bi pri poskusu bega in iz obkolitve dobil kak prehod čez reko. Italijanske čete so se hrabro borile ter sijajno rešile nalogo, ki jim je bila zaupana. Bil je dan trdih in krvavih bojev. Sovjetske tolpe so nenadoma stale pred italijanskimi četami in so skušale vdreti v naše vrste, jih streti, da bi si priborile prehod čez reko. Napadene so bile z bokov in sprejdi. Sovjetski poskus se ni posrečil in je bil strt. V prvem boju se je uspeh nasmejal hrabrim in neutrudljivim vojakom. V trdem boju so pozabili napor dolgih pohodov med približevanjem sovražnika. Topniški ogenj, plohe krogel iz strojnice, nastop sovjetskih oklepnih voz, to je povzročilo, da so pozabili na vse. Ognjeni krst je naše hrabre vojake spravil v navdušenje.

Poraženega sovražnika so potem preganjali in pritiskali z ognjem od vseh strani, potem pa so ga uničile razbijalne akcije nemških sil, ki napredujejo od juga, od zahoda in od severa.

ratov. Poleg tega so nemška bojna letala kot poročila DNB nadaljevala 19. avgusta svoje napade na otok in na britansko plovbo ter dosegla pri tem nove uspehe. V Afriki so druga nemška letala stalno zbijala plovbo v bližini obal in so izvedla nov napad na pomorsko oporišče v Aleksandriji, kakor poroča današnje vojno poročilo.

Priprave za napad na francosko Afriko

Lizbona, 21. avgusta. AS. Poročila, ki prihajajo sem iz Londona, pravijo, da sta francoska generala Weygand in Nogues odšla pregledovat obrežne utrdbe v francoskem Maroku. V pristanišču Dakarju potekajo z vsa naglico dela za pripravo obrežnih topniških postojank in letališč.

Washington, 21. avgusta. AS. Včeraj je Roosevelt izjavil voditeljem demokratske skupine v kongresu, da morajo Zedinjene države čim hitreje odločiti se za zasedbo Cap Verdskih otokov in mesta Dakar. Ta izjava je povzročila veliko začudenje v washingtonskih krogih.

Atentati francoskih komunistov

Vichy, 21. avgusta. Pariško policijsko ravnanstvo je objavilo oklic, v katerem pravi med drugim, da so zadnje čase komunisti skušali izvesti atentate na prometne zveze in na železniške naprave. Ta nasilna dejanja predstavljajo nevarnost za državo. Francosko prebivalstvo naj pomaga pri preganjanju in kazenskih ukrepih zoper atentatorje. Vsem osebam pa, ki bi pomagale prijeti povzročitelje atentatov, je določena nagrada milijon frankov.

V Marseilleju je policija prišla 21. komunizmov, med njimi nekaj krajevnih političnih voditeljev ter urednika skrivnega komunističnega glasila. (Piccolo.)

Drobne

Tokio, 21. avg. AS. Vsi listi objavljajo obvestilo, da je vsa trgovska mornarica podvržena kontroli države. S prvim septembrom so uvedene izredne omejitve za porabo benecina.

Stockholm, 21. avgusta. DNB. Poveljnik švedske mornarice je sporočil nova mimska polja za olajšanje švedske nevtralizirane straže v švedskih teritorialnih vodah. Ta polja so med 56 stopinj in 19,5 minut severne širine in 56 stopinj in 19 minut severne širine. Ladje so posvarjene, da ne bi vozile po minskih poljih. Navodila za plovbo v prostem kanalu pa bodo dale stražne ladje.

Pariz, 21. avgusta. DNB. Za včeraj napovedana seja ministrskega sveta je bila zaradi doslej še neznanih vzrokov preložena na kasnejši čas.

Newyork, 21. avgusta. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je prišel z letalom v London.

Lisbona, 21. avgusta. AS. Lastniki lisbonskih garaž sporočajo, da bo s prihodnjim mesecem razdelitev goriv zmanjšana za 50% v primeri s prejšnjimi meseci.

Sunek proti Leningradu

Napredovanje nemških čet med Pejpuškim in Ilmenskim jezerom

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 21. avgusta. Vrhovno poveljstvo nemških vojnih sil poroča:

V južni Ukrajini so odredi oboroženih SS-sil zavzeli pristaniško in industrijsko mesto Kerson ob izlivu Dnjepra.

Bitka v prostoru okoli in severno Gomela je nehala, kot je že povedalo posebno poročilo, s hudim porazom sovjetske vojske. Pehotne, motorizirane in oklepne divizije s sodelovanjem letalstva so potokle, uničile ali ujele dele sedemnajstih strelskih divizij, petih konjeniških divizij, dveh oklepnih divizij in ene motorizirane divizije, kakor tudi dve padalski brigadi, ki sta bili privedeni s pohodi po suhem. Krvave izgube sovražnika so zopet zelo hude. Število ujetnikov je naraslo na približno 84.000. Število zaplenjenih topov na 848. Poleg tega je padlo v naše roke 144 oklepnih avtomobilov in dva oklopna vlaka.

Med Ilmenskim in Pejpuškim jezero je bila po večdnevni vročih bojih prebita črta, katero je sovražnik zelo utrdil in izredno trdovalno branil.

Mesta Novgorod, Kingsep (Jamburg) in Narva so zavzeta. Naše čete se nahajajo v nadaljnjem zmagovalnem napredovanju.

Odredi letalstva so prizadeli sovjetskim četam, ki beže iz Odesa in Očakova čez morje, ter sovražnim kolonom vzhodno od Dnjeprskega jezera.

Napadi in protinapadi med čiščenjem v Ukrajini

Berlin, 21. avg. AS. Nemški poročevalski urad izpolnjuje včerajšnje uradno vojno poročilo z naslednjimi podatki:

Iz pregleda dogodkov, ki so se razvijali v Ukrajini zadnja dva tedna, je videti, da so sovjetske sile razpolagale z obilnimi vojnimi potrebščinami ter s kar najbolje oskrbljenimi četami, katerih namen je bil pripravljati se na napad proti zasedeni Poljski. V teh bitkah je bilo uničenih ali zajetih nad 2500 oboroženih voz ter 3700 topov. Mnogi sovjetski čet so se prav tako malo znale upirati nemškemu pritisku, kakor mnogi vojnega materiala. Večja vrednost nemških bojevnikov je bila tudi na tem bojišču odločilna za izid bitke, kakor v vseh poprejšnjih.

Berlin, 21. avg. s. Na osrednjem delu vzhodnega bojišča so Sovjeti včeraj izvedli več napadov s podporo oboroženih voz. Vsi napadi so bili odbiti in Sovjeti so imeli zelo hude izgube.

Na enem izmed preostalih mostič pri Dnjepru so Sovjeti včeraj izvedli protinapad s podporo oklepnih enic, da bi zadržali napredovanje zavzetih čet. Prišlo je do spopada z nemškimi oklepniki in boj se je končal z uničenjem nasprotnika. Le malo se jih je rešilo čez reko.

Popis bitke za Ukrajino

Dopisnik turinske »Stampa« v Berlinu Felice Bellotti popisuje v »Stampi«, večerna izdaja z dne 21. avgusta, boje na južnem sektorju vzhodne fronte. Poročilo pravi med drugim:

Po petnajstih dneh najhujših borb med armadami maršala Rundstedta in maršala Budjenija za posest zahodne Ukrajine, se bliža boj svojih zadnjih epizod, kijevski. Dne 3. avgusta so nemške čete, podpirane po madžarskih in romunskih, po štirih dneh intenzivnega topniškega pripravljanja, zračnega bombardiranja začele svoj napad. Nasproti njim je bilo v odlični obrambni poziciji pet skupin armad maršala Budjenija: ena v Kijevu, druga v Umanu, tretja med Tiraspolom in Odeso. Ostali dve skupini sta bil kot rezerva postavljeni v ozadje.

Budjenijev sklep, da reši na vsak način prestolnico Ukrajine Kijev, je zahteval porabo najboljših sil ene izmed armadnih rezervnih skupin. Moskovska taktika dati vse sile na to, da bi preprečila nemškim armadam doseči propagandistične uspehe (največji med njimi so zavzetja velikih mest), je dal slutiti nemškemu poveljstvu, da bo kot Kijev tudi Odesa branjena za vsako ceno. Zaključek tega je bil, da je bila ena rezervna armada uporabljena v kijevskem sektorju, druga pa bo najbrž poslana na pomoč Odesi. Končno pa je bil najvažnejši zaključek ta, da bo na središču ukrajinskega sektorja mesto, kjer bo najmanj odpora.

Ne da bi zmanjšali pritisk proti Kijevu, da ne bi dovolili sprememb v razporeditvi armad, ko so čete pod poveljstvom maršala Antonesa prišle čez mesto, je središče nemških vrst začelo z ofenzivo proti enim najvažnejših objektov, Umanu. Budjenij ni imel časa, da bi izvedel protimanever. Vključ vztrajnemu, vrednemu in obupnemu odporu 114. in 80. armadnega zbora so nemške čete zavrnile krila in jim je uspelo obkoliti vso skupino armad, ne da bi armade, ki so bile z vso bržino poklicane z juga, mogle uspešno prispevati k odporu.

Tako sta končali XII. in VI. sovjetska armada, ki sta pustili v nemških rokah nad 100.000 ujetnikov in svojo oborožitev.

Ko je bil žep pri Umanu uničen, so se nemške čete razdelile v tri skupine: ena skupina je šla ob Bugu s končnim ciljem Nikolajev, druga je šla proti Kirovem, Krimovrogu in Nikopolju, tretja pa proti Čerkasom. Sovjetske čete, ki so ušle iz žepa pri Umanu, in maloštevilne okrepitve niso mogle dati znatnega odpora, v strateškem smislu, dočim je bil v taktičnem odziru odpor izredno trdovalen in obupen. Nemške kolone so prodrle 400 do 600 km globoko in so dosegle svoje cilje.

Na severu in na jugu, to je pri Kijevu in pri Odesi so nemške čete ter romunske nemške čete naletele na močan odpor. Končno je polom čet na Bugu in padec Nikolajeva nagnal maršala Budjenija, da je začel s poskusom rešiti, kar se da še hitro. Odpor je bil kmalu uničen in danes Odesa

kolena zopet hude izgube. Potopili so v Črnem morju transportno ladjo s 6000 tonami in poškodovali pri nadaljnjem napredovanju velike trgovske ladje.

Pri prodoru proti britanski obali so hitri čolni napadli zelo zastraženo sovražno spremljavo in potopili tankovsko ladjo s 5000 tonami in tovorni parnik s 4000 tonami.

Bojna letala so uničila v pomorskem ozemlju okoli Anglije podnevi iz neke spremljave tovorno ladjo s 5000 tonami.

Na kanalski obali je britansko letalstvo izgubilo v zračnih bojih štiri lovška letala. Štiri nadaljnja britanska letala so sestrelile minolovske ladje in predstražni čolni.

Poskus nekaterih sovjetskih bombnikov, da bi napadli v zadnji noči severno nemško obalno ozemlje, je ostal brez uspeha.

Proglas Vorosilova

Rim, 21. avgusta. AS. Moskovska radijska postaja je danes objavila proglas na prebivalstvo Leningrada, ki ga je izdal Vorosilov, vrhovni poveljnik severnih rdečih armad. Proglas poziva prebivalstvo, naj vzame v roke orožje za obrambo mesta pred nevarnostjo, ki mu preti in naznanja ustanovitev nacionalne milice, v katero se lahko vpišejo vsi državljani obeh spolov in katere koli starosti.

Boji, ki so se zadnje dni razvijali okoli Kijeva, so nasprotniku prinesli strašne izgube. Med napredovanjem so nemški vojaki v enem samem kraju našli 2000 trupel, malo naprej pa druge tišče na robu velikega jarka, ki jih Sovjeti niso utegnili pokopati.

Včerajšnji ogledniški poleti so ugotovili, da se je nekaj vojnih in prevoznih ladij, zadetih v odeskem pristanišču, potopilo, druge pa še gore. Ugotovljeno je bilo, da so docela neuporabne glavne pristaniške naprave, med njimi trije veliki pomoli, in da je že tudi uničena nova železniška postaja v luki.

Sklepi romunske vlade glede uprave v Bukovini in Besarabiji

Bukarešta, 21. avgusta. AS. Romunska vlada je imela včeraj sejo in je sprejela važne sklepe glede uprave v zasedeni Besarabiji. Vlada je sklenila do nadaljnjega prepovedati sleherno delovanje odbora ukrajinskih beguncev v Bukarešti. Odbor bo mogel obnoviti delovanje samo po posebnem dovoljenju vlade.

ne predstavlja več kot epizodno manjšo važnost v splošnem okviru operacij. Tako je preostalo končno rešiti še problem Kijeva. Mesto se še brani in po vestih, ki so doslej prišle, še ni pričakovati njegovega padca vkljub napredovanju, ki so ga izvedle na jugu nemške čete. Razširjeno je mnenje da bo usoda glavnega mesta Ukrajine zvezana z razvojem operacij, ki so v teku pasu reke Terev in bolj severovzhodno pri Gomelu in Berjanskiju. Vendar je polom sil maršala Budjenija, katerega skoraj štiri peline čet so vržene iz boja, uspeh velikega pomena. Ta zmaga na ukrajinskih bojnih poljih je gotovo najvažnejša zmaga sedanje kampanje. Sile, ki so bile na razpolago maršalu Budjeniju, so znašale skupno 1.200.000 do 1.300.000 ljudi, med katerimi je gotovo najmanj en milijon nevtraliziran. Glede sovjetskih izgub pravi poročevalec, da je v okrogli številki drug milijon ruskih vojakov izven boja, kar pomeni, da so od 22. junija dalje štirje milijoni sovjetskih vojakov ujetniki, mrtvi, ranjeni, ali kakor koli izven boja. Velika Rusija lahko po najbolj optimističnih računih da 12 milijonov vojakov. Zato zaključuje člankar, da je približno ena tretjina teh možnih efektivov sedaj za vedno izgubljena.

Kaj dela Chautemps v Ameriki

Pariz, 21. avgusta. DNB. Dnevnik »Oeuvre« opozarja na delavnost bivšega francoskega ministrskega predsednika ter notran, ministra Chautempsa v Zedinjenih državah. List piše, da se nahaja Camille Chautemps, čeprav ima Francija svojega veleposlanika v Washingtonu, v uradni misiji v Zedinjenih državah. Ravno kar pa je izšlo njegovo ime v uradnem listu v skupini framasov nov visokih skupin. Chautemps prejema še danes veliko vsoto od veleposlanstva v Washingtonu in njegova tajna poročila ne gredo uradno pot skozi veleposlanstvo. Chautemps je anglofil in dela v tem smislu. Okoli njega se zbirajo emigrirani boulevardski pisarji, ki delajo proti temu, da bi se Francija vključila v novo Evropo, poleg tega imajo tudi ozke zveze z intervencionisti v Zedinjenih državah. List zaključuje, da ta komedija ne doprinaša k dvigu prestiža Francije v inozemstvu pa tudi ne k vzbuditvi zaupanja v Evropi v vichyjsko vlado.

Japonski opomin

Šanghai, 21. avgusta. Veliko pozornost je vzbudil članek, ki ga prinaša glasilo japonske vojske na Kitajskem. V njem je prvič jasno izrečeno svarilo Sovjetski Rusiji, naj pazi, kaj dela. List pravi, da Japonska resno premišljuje o vseh možnih posledicah posvetovanj, ki jih bodo imele Anglija, Rusija in Amerika v Moskvi. (Piccolo.)

Združene države hočejo biti dedič Anglije

Rim, 21. avgusta. AS. V severnoameriških Združenih državah je še vedno živahna polemika med pristajši intervencije in izolacionisti. Zadnji sestanek Roosevelt-Churchill je povzročil nove časopisne bitke ter govorniške dvoboje. V obeh taborih pa ugibajo o bodočih namelih predsednika. Na eni strani zatrjujejo, da pripravljajo predsednik direktno intervencijo v najkrajšem času, drugi pa nasprotno mislijo, da do tega še ne bo prišlo, ker da hoče predsednik dati na razpolago Angliji in Sovjetski Rusiji vse industrijske sile Združenih držav. Toda vsi so mnenja, da morajo Združene države imeti maksimum dobičkov od direktne ali indirektno intervencije in da morajo postati dedič britanskega cesarstva, pa naj bo to cesarstvo zmagovalce ali ne. Ob tej priliki je pripomnil, da severni Amerikanci pri svojih računih ne upoštevajo dveh činitelj, katerim ne morejo zanikati važnosti, to sta Os in Japonska. Prva je

vnesla vojno v zemljepisno središče angleškega cesarstva. Zmaga nad Rusijo ji bo omogočila ne samo oprostiti Evropo smrtne nevarnosti in uničiti kontinentalno blokado, katero je proglasila Anglija, temveč se tudi približati velikim strateškim pozicijam Anglije. Zahvaljujoč se sodelovanju Anglije in Sovjetske Rusije, ki so jasno označene po tokijski vladi in po javnem mnenju. Cesarstvo vzhajajočega sonca ne bo trpelo nobenega vmešavanja v svoj življenjski prostor in se ne bo dalo odvrgniti od cilja, katerega hoče doseči: ustvaritev novega reda v vzhodni Aziji. V ostalem je minister za zunanje zadeve Tordova izjavil brez vsega pridržka, da bo japonska akcija vedno v harmoniji z akcijo ostalih držav, podpisnic trojnega pakta.

Ameriške spremljave za Anglijo

Newyork, 21. avg. DNB. Dopisnik »Associated Press«, Tom Morgan, poroča z neke nedavno zasidene ameriške predstraže, najbrž z Islandije, o prihodu neke velike spremljave v varstvu ameriških vojnihih ladij, med katerimi je bila tudi neka nosilka letal. Morgan se je peljal na krovu neke ameriške patrolne ladje in zakasnelo poročilo je datirano z dne 6. avgusta. Morgan je sporočil, da je spremljava vozila po tainih poveljih, ladje so vozile križema in ponoči sploh niso imele luči. Njih radijski aparati so nehali delovati, da ne bi izdali sovražniku pozicije številnih ladij. Številna letala so bila v zraku za poizvedovalne namene in poveljnik spremljave je izrazil svoje zadovoljstvo nad ugodnim potekom vožnje.

Washington, 21. avgusta. DNB. Nadomestni vodja zveznega kontrolnega urada za bencin sporoča, da je pomanjkanje bencina postalo akutno, ker zadostuje zalogo le za 10 dni. »Associated Press« javlja, da bodo storjeni bolj drastični ukrepi kot doslej, da se izvede omejitev pri dobavi.

Ameriško posojilo Rusiji

Newyork, 21. avgusta. DNB. Zvezni ravnatelj za posojila Jesse Jones je na neki konferenci časnika izjavil, da je ameriška vlada pripravljena Rusijo podpirati s posojilom za nakup vojnega materiala v Zedinjenih državah, če bi bila ruska denarna sredstva izčrpana.

Kje naj pride ameriška pomoč Rusiji

Zadržanje Japonske je jasno

Tokio, 21. avgusta. DNB. Japonski listi poročajo, da so tri ameriške petrolejske ladje in dve sovjetski ladji odpotovali v Vladivostok. Natovorni sta bili z bencinom za aeroplane. V San Franciscu in Los Angelesu nalagajo druge petrolejske ladje. Pravijo, da se bodo vse ladje, ki so že odle, na visokem morju združile z naslednjimi ladjami.

Tokio, 21. avgusta. DNB. Japonski listi komentirajo ameriške prevoze nafte v Vladivostok in list »Kokumin Simbun« izjavlja, da Japonska nikakor ne more biti ravnodušna do prevozov ladij, ki so natovorene z vojnim materialom, po vodah, ki leže tako blizu Japonske. List poziva vlado, naj

ukrene ostre ukrepe, da se prepreči kršitev miru na Daljnem Vzhodu.

Taka pomoč za Sovjete je najbrž namenjena zato, da bi okrepila ruski odpor proti Hitlerjevimi armadam v Vzhodni Evropi, toda iz britanskega ameriškega koraka bo sledilo razširjenje evropskih sovražnosti na Daljni Vzhod. List poudarja, da morajo ladje, ki se vozijo proti Vladivostoku, voziti eno naslednjih cest: 1. preliv Cugaru med otokom Hokaidom in Japonsko, 2. Soja preliv, ki leži med Hokaidom in Sahalinom in 3. Cusima preliv med Japonsko in Korejo. List posebno podčrtava, da je najbližja pot skozi Soja-Cugaru preliv, razen če nameravajo Zedinjene države odpreti novo morskot pot skozi Tatarsko ozino (med Sahalinom in celino.)

Nemška sodba o sovjetskih bojnih vozovih

V listu »Völkischer Beobachter« popisuje Heinz Bach sovjetske bojne vozove ter pravi:

V kratkih obrisih naj podam pregled sovjetskih oklepnih vozil, kolikor smo jih videli na fronti ali pa že v Španiji. Vozovi so razdeljeni v tri skupine, ki naj jih na kratko razložim:

1. NPP — to so vozovi za neposredno podporo pehote; 2. DPP — daljnja podpora pehote; 3. DD — daljnjevo delovanje na daleč.

Kako se ti vozovi taktično uporabljajo, sledi že iz imena. Vozovi NPP naj bi s pehoto tesno sodelovali. Tega načina so se zavezniki že med svetovno vojno posluževali v tankovskih bojih. Naloga vozil DPP naj bi bila nastopati ločeno od pehote ter uničevati tojniške postojanke sovražnikov. Dalje je njihova naloga globoko v glavnem bojišču postavljati protitankovske topove pobijati ter zadrževati napade sovražnih tankov, da topniške baterije, ki spremljajo tanke, morejo dobiti prosto pot ter se primerno postaviti. Njihov namen pri tem mora biti, da za sovražnikovim hrbtom napravijo zmedo, kakor bi nastopili vozovi DD z največjo hitrostjo ter vdrli sovražniku za hrbet, kjer bi s pomočjo bojnih letal preprečili sovražni dovoz. To je teorija. Kaj se je s temi visokimi načrti zgodilo, to spada že v zgodovino.

Oklepni vozovi, ki jih bomo opisali, so bili narejeni vsi na podlagi tujih patentov ter s sodelovanjem tujih inženirjev in strokovnjakov.

Sovjetski bojni voz ima tri tipe, izmed katerih nas zanima zgolj težki oklepnik Fordovega patenta. Tega so porabljali že v Španiji. Voz je posejen na vozno ogrodje, kakršno je sploh v navadi. Vodilo je preprosto ter za nazaj nima naglice, kar je njegova vojaška napaka, katero pa odtehta dejstvo, da ga je mogoče v množinah izdelovati v preprostem načinu. Če na zadnja kolesa dobi verige, se lahko giblje tudi po neprimernem ozemlju. Ta voz spada tudi k DD ter je njegova naloga sodelovati s plavalčim oklepim vozilom Fordovega patenta, ki je tako narejen, da lahko povsod naprej pride. Tretje ruske oklepne DD je težki bojni voz »Krestie Ruzki 34« in njemu podobni tipi. To so vozila na veržnem kolesju, ki se zdi, da ustrezajo zahtevam modernih potreb. Toda vojna resničnost je o njih že izrekla svojo sodbo.

Za izsiljevanje in razširjevanje predorov skozi sovražna fronta so bili namenjeni sila težki predorni tanki, ki so si od njih obetali velike uspehe v odločilnih bitkah. Kakšni pa so ti uspehi v resnici bili, o tem nam zdaj govore poročila poročevalcev tiskovnega stana in pa tedenske slike. Sovjeti so pri izdelavi svojih najtežjih tankov hoteli doseči naglico, strelno silo ter varnost. S pomočjo zunanjih patentov so to v tehniki tudi dosegli. Te tanke so spuščali v boj s hitrostjo 20 kilometrov na uro. Podpirali so jih nagli bojni vozovi ter bojni letalci. To dejstvo nam lahko pokaže težave, na katere so tu ali tam nemški vojski naleteli, ki pa so jih premagali!

Oborožitev teh bojnih vozil je različna. Največkrat so oboroženi s težkimi topovi in številnimi strelnicami ter drugim strojnimi strelnim orožjem. Omenjen je bil med drugim tudi bojni voz, ki je imel 80 ton, kateri je vozil s seboj 4 topove in 8 strelnic. Bojni voz TG-5/T-42 goni Dieslov motor 1400 k. s. Voz ima pa še drug Dieslov motor 150 k. s., ki dovaja zgolj mrzel zrak. Srednje težki bojni voz TG-3/T-22 je narejen v raznih oblikah po angleških patentih. Temu vozu je najbližji 30 tonski bojni voz TG-3/T-29, za njim pa prihaja 52 tonski bojni voz, ki se od prvega razlikuje še po močnejši oborožitvi in oklepih. Toda tudi ti orjaki lete v zrak, kadar jih s svojo

točo zasuje nemško letalstvo ali kadar jih obdelujejo topovi nemških protitankovskih baterij. V srednjo vrsto bojnih vozil spada šest-tonski voz »Vickers«: ruski AT 26, ki je deloval že na Španskem ter je bil doslej najbolj znan. Kakor že ime pove, je ta voz bil delan po angleških vzorcih. Ta voz je različno oborožen: ima pa vrteč se stolp, v katerem je 4,7 cm top ter ena strelnica. Poleg tega sta dva vzporedna stolpa, ki ima vsak po eno strelnico, na desni pa stolp z 2 cm topom. Je pa na zunaj neroden, kar se je že v Španiji pokazalo. Najbolj posrečen je sovjetski plavalčji bojni voz »Vickers-Ruski AT 33«, ki je mnogo boljši, kakor pa njegov angleški vzornik.

Iz vsega tega vidimo, da so si boljševidni znali z velikanskimi žrtvami ljudske sile napraviti oklepno orožje, katero je ogromna sila njihovega orožja, ki je vsaj po svojem številu pomemben činilec, kateri bi bil vprico vsakega drugega sovražnika razen Nemčije bil prišel do polne veljave. Toda drzni nemški napad, boljše nemško vodstvo, hrabrost nemških vojakov in njihov pogum, da jih še bolj nepričakovano položaj ne zmede, vse to je v nekaj tednih vzelo sovjetskim oklepim vozilom njihov nimb, s katerim je moskovska propaganda do sovjetsko orožje že toliko let ogrinjala. Končna sodba bo vsekakor mogoča šele po vojni. Toliko pa je že danes gotova stvar: stroj sam, najsi je še tako važen in najsi še tako določa obraz današnje vojne, vendar le prav nič ne premore brez človeka. Glovek šele da stroju dušo, ga poživlji ter mu da smer ter silo napada.

Iz Hrvaške

Zagreb, 21. avgusta. AS. Hrvatska državna banka je prepovedala, da bi potniki, ki prihajajo iz inozemstva v Hrvaško, prinašali s seboj bankovce po 1000 in 500 din, ker ti bankovci niso več zakonito plačilno sredstvo. Vsota, ki jo lahko potnik prinese na Hrvaško, ne sme biti višja kot 500 din v bankovcih manjše imenske vrednosti. Glede tujih valut bodo obmejne carinske oblasti izdale potniku potrdilo, kjer bo označena vsota, ki se uvozi in to potrdilo se mora predložiti pri izhodu iz države.

Zagreb, 21. avgusta. AS. Zagrebska občina je zaključila pri državni hranilnici posojilo 230 milijonov kun, katerega donos bo služil za konverzijo dosedanjih dolgov.

Javna dela v Hercegovini. Iz Zagreba poročajo, da se bodo v Hercegovini v kratkem začela javna dela. Nadaljevali bodo z bonifikacijo Imotskega polja. Na ta način bo pridobljenih 4550 hektarjev nove zemlje, ki bo uporabna že čez dve leti. Prav tako bodo tudi začeli graditi higienske cisterne v Bosni.

Hrvati grade obalno cesto. Minister za javna dela je pred nedavnim obiskal delavce, ki grade tako imenovano obalno cesto na Hrvaškem. Pri delih za to cesto, ki bo dolga kakih 600 kilometrov, je sedaj zaposlenih okoli 2000 delavcev. Ti delavci so bili prej zaposleni pri gradnji proge Črnomelj-Vrbovsko, ki naj bi bila najkrajša zveza Slovenije z morjem. To progo je gradila bivša Jugoslavija. Hrvatski listi pišejo, da jo je gradila bivša Jugoslavija iz vojaških namenov proti Italiji.

Drobne

Kopenhagen, 21. avgusta. AS. Razna angleška letala so prejšnjo noč letela čez Dansko in so vrgla nad Jutlandijo nekaj bomb, ki pa niso povzročile niti škode, niti žrtev. Eno letalo je bilo sestreljeno.

Kopenhagen, 21. avgusta. AS. Na Danskem je razpuščena komunistična stranka. Parlamentu je predložen zakon, ki prepoveduje kakršno koli komunistično delavnost na Danskem.

Cenik za stare kovine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi navedbe št. 81 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje najvišje cene za staro železo in druge stare kovine (za stot):

I. Staro železo (jeklo):

Kat. I. Obroč, novi nerabljeni izstrelki, odrezki in drobci pločevine, kovaški, tiskarniški ostanki, delavniški odpadki, novi ne zarjaveli, ki se dobe pri obdelovanju v podjetjih, tračnice, tudi v celotni dolžini, manjši deli železniške in tramvajske opreme, v kosih za M/S peči, debelih 8 mm ali več, 39,90 lire.

Kat. II. Razbitine železa (jekla), težke, iz delavnic in druge, vstevši srca, kretnice, križišča in prečnice, deli razdrhtih mostov, železniško in podobno gradivo, v kosih za M/S peči, debelih 5 mm in več, drobci izstrelkov, 36,40 lire.

Kat. III. Razbitine železa (jekla), težke, nabirki starega kmečkega železa, vojaške lopatke, ne preveč zarjavele, v kosih za M/S peči, debelih 4 mm in več, 34,40 lire.

Kat. IV. Razbitine železa (jekla), lahke, nove, odrezki bele in črne pločevine ali tudi drugi, ki se dobe pri delu, ne zarjaveli, v kosih za M/S peči, debelih manj ko 4 mm, 31,90 lire.

Kat. V. Razbitine železa (jekla), stare lahke, nabirki, v kosih za peči M/S, debelih do 4 mm, 14,40 lire.

Kat. VI. Železni (jekleni) ostružki, novi, čisti, ne zarjaveli, brez tujih primesi in ne v blok, 7,90 lire.

Kat. VII. Železna žica, odpadki pri vlečenju žice, izvzemši pocinkano, 7,90 lire.

Pripombe: Za razbitine IV. in V. kategorije v balah, hidravlično ali mehanično dobro stisnjenih, se približe po 2 liri.

Za razbitine I., II., III. in IV. kategorije v kosih, ki se dajo nakladati z lopato, in če se pošiljajo v celih vagonih, se približe po 1,80 lire.

Dobavni pogoji:

Blago za M/S peči mora biti v kosih, velikih največ 150x150x50 cm in težkih po 300 kg. Za razbitine v kosih, ki še niso za M/S peči, se cene znižujejo takole:

če jih je treba rezati s škarijami, 2,50 lire; če jih je treba rezati z avtogrenim plamenom, 6 lir.

Pri vseh kategorijah je treba izvzeti pocinkano, preperelo, položeno, pokositeno, pobakreno, posvinčeno, pomédono tvarino, sumljivi pobrani vojni material, kakor tudi vsakršno drugo tvarino, ki ni železo ali jeklo.

Določene cene je razumeti za prebrano blago franko skladišče trgovca, pooblaščenega zbiralca, ki je najbližje imetnikovemu skladišču. Blago se mora prevzeti v imetnikovem skladišču in obremenjajo prevozniki stroški imetnika, ki pa lahko oskrbi prevoz tudi na svoj račun.

Za staro blago, ki ga odda imetnik v celih vagonih (vsaj 100 q), se cene zvišajo za 3,50 lire pri q po železniški nakladalni teži ter po kakovosti kakor jo ugotovi topilnica.

Zavodom, ki delajo nepretrgoma in pošiljajo vsak mesec cele vagone, se računajo za 3,50 lire pri q višje cene, vselej po železniški nakladalni teži in po kakovosti kakor jo ugotovi topilnica.

II. Staro litno železo:

1. Stare strojne litine I. kategorije (deli razdrhtih velikih strojev) 62,50 lire. 2. Stare strojne litine II. kategorije (razni drugi stroji, vstevši cele kose) 59,50 lire. 3. Drobci izstrelkov iz sive litine 54,50 lire. 4. Stare komerčne litine I. kategorije (oporniki, cevi itd.) 52,50 lire. 5. Stare komerčne litine II. kategorije (razne nabrane) 49,50 lire. 6. Stare litine, ožgane, bele itd. 27,50 lire. 7. Za razbitine zlitin litnega železa, ki se prodajajo po analizi, se k zgoraj navedenim cenam dodajo približki po količini in kakovosti dragih kovin, ki jih vsebujejo.

Določene cene je razumeti za prebrano blago in pripravljeno za peči franko skladišče trgovca, pooblaščenega zbiralca, ki je najbližje imetnikovemu skladišču.

Blago se mora prevzeti v imetnikovem skladišču in obremenjajo prevozniki stroški imetnika, ki pa lahko oskrbi prevoz tudi na svoj račun.

Za blago, ki ga odda imetnik v celih vagonih (vsaj 100 q), se navedene cene zvišajo za 6 lir pri q po železniški nakladalni teži in po kakovosti, ki jo ugotovi prevzemajoča livarna.

III. Ostružki litine:

1. Izbrani ostružki litine, novi čisti, ne zarjaveli brez tujih primesi 30 lir. 2. Malo zarjaveli ostružki litine, ne v kepah, brez tujih primesi, 23 lir. Cene je razumeti franko skladišče trgovca, pooblaščenega zbiralca, ki je najbližje imetnikovemu skladišču.

Blago se mora prevzeti v imetnikovem skladišču in obremenjajo prevozniki stroški imetnika, ki pa lahko oskrbi prevoz tudi na svoj račun.

Za ostružke, ki jih odda imetnik v celih vagonih (vsaj 100 q), se navedene cene zvišajo za 6 lir pri q po železniški nakladalni teži in po kakovosti, ki jo ugotovi prevzemajoča podjetje.

IV. Še uporabno staro železo:

Cene, določene za imetnika:

1. Kosi železa, okroglega, štiriogatega, ploščatega, 110 lir, izvzemši blago slededih kategorij, ki ga je šteti kot žago za peči: s premerom ali stranico do 79 mm in dolžino pod 500 mm, s premerom ali stranico do 159 mm in dolžino pod 350 mm, s premerom ali stranico od vseh 160 mm navzgor in dolžino pod 200 mm. 2. Kosi profilnega železa 110 lir, izvzemši kakor zgoraj: z višino ali stranico do 149 mm in dolžino pod 500 mm. 3. Kosi gobastih železnih tračnic 150 lir, izvzemši kakor zgoraj: v teži pod 21 kg na dolžinski meter in dolžino pod 500 mm. 4. Tramvajske tračnice na zarez, iz rabe, 90 lir, izvzemši kakor zgoraj: v teži pod 32 kg dolžinski meter. 5. Kosi platišča železnih osebnih in tramvajskih voz, železnih motornih strojev, vagonov in tovornih voz, 150 lir, izvzemši kakor zgoraj: v dolžini pod 200 mm. 6. Tramvajske železne vzmeti: polzaste, spiralne, ločne, 150 lir. 7. Druge vzmeti drugačne uporabe 110 lir. 8. Cevi, ki niso več uporabljive, 160 lir, izvzemši kakor zgoraj: z zunanjim premerom do 30 mm in dolžino pod 500 mm, z zunanjim premerom od vseh 50 mm navzgor in dolžino pod 300 mm. 9. Kosi členastih verig 120 lir, izvzemši kakor zgoraj: s premerom člena pod 35 mm in dolžino pod 2000 mm. 10. Pločevinasti odpadki v debelini pod 4 mm 130 lir, izvzemši kakor zgoraj: če je ena stranica krajša od 200 mm. 11. Pločevinasti odpadki, debeli od vseh 4 mm navzgor 110 lir, izvzemši kakor zgoraj: če je ena stranica krajša od 200 mm. 12. Premovljiva pločevina

85 lir, izvzemši kakor zgoraj: če je ena stranica krajša od 200 mm.

Te cene je razumeti za prebrano blago franko skladišče trgovca, pooblaščenega zbiralca, ki je najbližje imetnikovemu skladišču. Blago se mora prevzeti v imetnikovem skladišču in obremenjajo prevozniki stroški imetnika, ki pa lahko oskrbi prevoz tudi na svoj račun.

Ob neposredni prodaji potrošniku sme imetnik pribiti k zgoraj navedenim cenam še največ 5 lir pri q za dobavne stroške.

Potrošne cene:

Pri prodaji za potrošnik iz trgovčevega skladišča se dovoljuje na zgoraj določene cene pribiti, ki pa nikakor ne sme presegati 40 lir na stot.

Za gradivo, ki ni razporejeno v nobeno izmed zgornjih kategorij, ne smejo trgovci nikakor računati višje cene ko 130 lir za stot.

V. Druge stare kovine:

Svinec 3, cink 2,30, bron 6,50, baker 8, med 6, aluminij 8 lir za kilogram.

Cene je razumeti za blago, oddano franko skladišče pooblaščenega tverdke.

Ljubljana, 9. avgusta 1941-XIX.

Popravek iz Uradnega lista. V naredbi Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino z dne 12. julija 1941-XIX, št. 66, se členu 1. dodaja kot drugi odstavek:

»Prepoved, točiti alkoholne pijače, izrečena v drugem odstavku čl. 2. naredbe z dne 15. maja 1941-XIX, št. 25, ostane v veljavi.«

Gospodarstvo

Določila za direktni pisemski promet z inozemstvom. Dokler bo trajala vojna, veljajo kakor poročila list »Il Sole«, naslednja določila za direktni pisemski promet z inozemstvom: 1. Prepovedano je pošiljanje razglednic in inozemstvo; ni dovoljena uporaba podstihitih ovojev za pisma. V pismu je prepovedano dajati fotografije o panoramah in krajih vojaškega značaja, izrežke iz časopisov, cigaretni papir, papir ali ovoje za bianco pisma, znamke, papirnat denar. Dovoljena je uporaba naslednjih jezikov: albanskega, amarskega, arabskega, češkega, bolgarskega, kitajskega, korejskega, danskega, francoskega, japonskega, grškega, portugalskega, romunskega, ruskega, srbohrvaškega, slovenskega, španskega, švedskega, nemškega, turškega, ukrajinskega, madžarskega. — 2. Priporoča se pošiljatelj, da nalepi znamko in zgornjem desnem oglu in da na pismo oziroma na dopisnico napiše svoje ime, priimek in naslov.

Italijanska papirna industrija. V primeri z nekaterimi drugimi državami je italijanska papirna industrija še bolj skromna. Nekaj manj kakor pol milijona ton znaša njena letna proizvodnja, docim je izvajala francoska papirna industrija pred vojno nekaj nad 1 milijon ton, nemška z nekaterimi priključnimi pokrajinami pa proizvajala nad 3 milijone ton papirja. Domača italijanska papirna industrija sedaj krije notranjo uporabo pisemskega, risalnega papirja, papirja za knjige in časopise in ilustracije ter za industrijsko in trgovsko uporabo. Prav tako se doma izdelujejo vse vrste kartona za škatle, tube, tuljave, posode itd. Uvažja se oslede iz tujine le nekaj specialnih vrst papirja, ki ga izdelujejo skoraj izključno v Nemčiji. Uvoz tega papirja velja nekaj deset milijonov lir na leto. Ta vsota pa se skoraj krije za izkupicek, ki ga dobi Italija za izvoz svojega papirja v razne sredozemske, balkanske in južnoamerikanske države. Italija je že v 10. stoletju izdelovala papir v Fabriani in je bila potem vodilna v papirni industriji vse do tlej, dokler se ni začela uporabljati v papirni industriji celuloza. Ko je inozemstvo uvedlo ta način izdelave papirja, se je morala tisočletna italijanska papirna industrija boriti za svoj obstoj. Tudi ona se je preorientirala in začela uporabljati nove evrovine in je v zadnjih letih tako napredovala, da v glavnem krije notranje domače potrebe. Sedaj obsega italijanska papirna industrija okoli 1000 večjih, srednjih in manjših podjetij z mnogimi podružnicami; ta podjetja so posejana naokrog po vsej državi in nadaljujejo svojo staro, izkušeno polno tradicijo. Največ papirnih podjetij je v Lombardiji, Beneški pokrajini, Emiliji, Laciju in provinci Marche. Okoli 50 podjetij ima tudi lastno proizvodnjo celuloze in lesnega kleja, okoli 400 je papirnic v pravem pomenu besede, drugih 500 tovarn pa je specializiranih za razne vrste predelave papirja, ki ga pripravljajo za domačo potrošnjo in za izvoz.

Raznih delniških družb, udeležencev v papirni industriji, je v vsej državi okoli 150. Njihov celotni osnovni kapital presega 600 milijonov lir. Pred sedanjim fašističnim redom jih je bilo 30, ostale pa so bile ustanovljene v tej eri. Samo v zadnjih petih letih je bilo ustanovljenih 40 takih delniških družb. Med leti 1929—1940 je italijanska produkcija papirja tako kvantitativno kakor kvalitativno skoraj podvojila.

Nacionalni dohodek in državne finance. Banka za mednarodno plačila je objavila študijo, iz katere je razvidno, da so danes »bremenja« za vojno večja kot so bila v zadnji svetovni vojni. Nemčija in Velika Britanija dajeta sedaj okoli 70% narodnega dohodka za javne davjave, nevtralne države okoli 40%. Nemčija in Anglija krijeta 40% vseh javnih izdatkov z rednimi dohodki in ostanek s posojili na kratek in dolg rok. Davčne davjave same dosegajo v Nemčiji 35%, ravno toliko tudi skoro v Angliji, v Zedinjenih državah in na Švedskem 22% in v Švici 20%.

Bolgarija je uvedla monopol na izvoz oljnih semen in njih derivatov. S sklepom ministrstva sveta je bilo ustanovljeno v Bolgariji ministrstvo za izvoz oljnih semen in njih derivatov. Pravico za izvoz tega blaga bo torej imelo v bodoče samo to ravnateljstvo. Ta korak utemeljuje s tem, da bo tako vlada lahko neposredno nadzirala celotno zunanjo trgovino oljnih semen in njihovih derivatov in bo lahko vplivala na cene v notranjem prometu in določala količino blaga, ki se lahko izvozi.

Južnoameriške države proti »črnim listam«. Našim čitateljem je že znano, da so izdale Združene države Severne Amerike tako zvane »črne liste«, t. j. sezname tistih tverdk, ki v Ameriki, bodisi v severni ali južni, trgujejo z osiženimi silami. Izdale so jih z namenom, da bi jih povsod bojkotirali in tako gospodarsko uničili. List »Noticias graficas« v Buenos Airesu pa sedaj ponatiskuje neki članek iz lista »Newyork Times«, ki popisuje velike težave, v katere so zašli trgovci v Združenih državah, ker ne morejo izpolniti obveznosti, oziroma ne morejo dobiti svojih terjatev od raznih argentinskih ali brazilskih tverdk, ki so na teh črnih seznamih. List »Il Sole« poroča tudi iz Rima, da so prišli severnoameriški izvozniki v spor z zakoni južnoameriških držav, ki niso in ne bodo priznali veljavnosti »črnih list«.

Turizem in planinstvo na Notranjskem

Da je Notranjska, čez katero so prodirali Rimljani v Posavje in Podravje in so hrumela ljudstva ob preseljevanju narodov, bogata na zgodovinskih spomenikih in narodopisnih posebnostih, o tem ne smemo dvomiti. V pokrajinskem pogledu pa naj zapišemo najprej tole splošno oceno:

Gore ne kipe visoko,
Krim je pravi velikan;
vode v zemljo padajo globoko,
zopet pridejo na dan.
Temni gozd tam tla pokriva,
ž njim Notranjec pridobiva;
on se dele kamenite
naredi si plodovite.

Pokrajinski značaj Notranjske je drugi ko Dolenjska. V severnem delu se zvrščajo hribovi ob dveh visokih planotah, to je v Logaški in Rakitiški planoti, katere najvišji vrh je močeni Krim (1106). Ta dela s svojimi sosedji od Rakitne do Kureškega pravo gorsko kraljestvo, ki so mu zadnji podložniki do 300 metrov visoki holmi, raztreseni po ljubljanskem Barju.

S Krima kot središnje ležaje gore uživamo ogromen razgled na planine, na Dolenjsko in Notranjsko. Pod nami pa se širi čudovito Ljubljansko Barje, ki se zajeda s svojimi dolinami na vse strani v obrobne gore in daje prostora svetlim naseljem ter zelenim gozdom in poljanam, segajočim od obzorja do obzorja. Na severni strani tega Barja je razprostrta med brdi v slikoviti legi bela Ljubljana.

Jugovzhodno od Krima sta Mokric (1058) in Kurešček (853). Prvi je zadobil svoje ime po vlažnih gozdnatih tleh, drugi pa iz boljše naslova. Z njegovega vrha, ki ga krasi široka travnata ploščad s cerkvico Matere božje ob malem gozdiču, so v davnih časih kurili kres, ko je prihajal Turek v deželo. S Kureškega je diven razgled tudi na Alpe od Triglava do Ojstrice.

Biser zase v kroni kralja Krima pa je Iška. Ta gorska soteska se vleče ob razmeroma visokih grebenih več ur daleč. Ti so v spodnjem delu pokriti redoma z zelenimi gozdi, v srednjem in gornjem delu pa prehajajo v skalnate, večnoma porastle stene. Sprva je Iška široka dolina s polji in hišami, pozneje pa se docela zoži. V duu pa šumi in bobni, padajoč čez skale in pragove potok, ki se tudi naziva Iška. Iška je prelep košček romantične gorske divjine. Kar se imena tiče, sem osebno za to, da se opusti naziv Iški Vinjar, saj znači tudi ime Kamniška Bistrica dolino in vodo (Iška se naziva tudi malo naselje v spodnjem delu doline). V stvari bo priobčen daljši članek v Planinskem Vestniku.

Prebivalcev je v gozdnatem Krimovem območju malo. Nekaj več jih je postavilo svoje

idilične domove v Rakitni (789), ki čepi sredi širnih gozdov in košenic.

Južno obeh gori omenjenih planot stoji zgoščen greben in vrhovi (Vinji vrh, 984, Osredok, 753, Krvava peč, 806), ki se pno doli do Cerknjsko-Loške doline. Na njih blišče bele cerkvice (Sv. Vid, Sv. Trojica, Sv. Miklavž), iznad pobočij in v dolinah pa se svetijo ljudski domovi in strnjena naselja (Logatec, Rakek, Cerknica s prečudnim jezerom, starodavni Lož). Tam v dalji leži Javornik in Snežnik (1796).

Pojdimo nazaj proti severu! Tam v Peklu za Borovnico skače Borovnišnica v divnih slapovih čez skalne stene, hiteč v nevaležno ravan. In slednjič Vrhniški hribi, ki se dvigajo na zapadnem robu Ljubljanskega Barja od Ljubljanskega vrha do Sv. Treh Kraljev. Ljubljanski vrh sam, lepo oblikovani stražar Vrhni-ke, ne nudi razgleda, tem lepiši razgled pa imamo po Ljubljanskem barju in po obrobni gorah s Korena (523) in v Planine (Gradišče, 770) nad Staro Vrhniko in Vrhniko ter vseobsežen razgled (centralna lega med Gorenjsko in Notranjsko) s Sv. Treh Kraljev (884). Od Bohinja do Tuhinja tam planine sive so v daljavi, s predgorij spuščajo se k nižavi. Oko ti objema Notranjsko, Trnovski les, Hrušico, Nanos, Ljubljansko Barje je razprostrto v vsej prostranosti in mnogoličnosti pod teboj.

Notranjska leži v območju Krasa. Poleg širnih gozdov so izrazita kraška tla z okroglastimi dolinami in podzemnimi jamami. Borba za obstanek je trda, to pa je ravno izklesalo trden, odločen kraški značaj.

Tudi glede Notranjske so prišli v zadnjih časih v liste članki in notice, SPD pa jo je vze- lo še posebej v zaščito, pripravilo zavetišča in organiziralo izlete. To je upravičeno, saj ima tudi ta deželica poleg naravnih zanimivosti in krasot izpolnjene že mnoge druge pogoje za razvoj turizma in planinstva.

Kakor vidimo iz včerajšnjega in današnje- ga članka, zaslužita Dolenjska in Notranjska polno našo pozornost. Da pa bosta trajno pri- merno obiskovani in upoštevana, bo treba izpo- polniti tujsko-prometne in planinske naprave ter širiti stalno propagando, ki pa ne sme biti pretirana. K sodelovanju na polju dolenjsko-notranjskega turizma in planinstva so poklica- ne razen zasebnikov zlasti tele organizacije: Slovensko planinsko društvo, Tujskoprometna društva in občine. Ti, planince in turiste pa, kadarkoli izbiraš in boš izbiral ture po našem božjem svetu, spominjaj se vedno, da tudi:

Dolenjska te vabi,
Notranjska te kliče
v prelepe doline,
v prijazne njih griče.

Dr. F. O.—n.

Svečar Jernej Kopač 80 letnik

osemdesetletnik.

Kopačev jubilej ni samo njegova osebna in družinska zadeva. S svojimi svečarskimi izdelki je sloves naše slovenske obrti ponesel v širni svet, doma pa je bil poleg tega vedno in povsod mož, ki ni plašil se znoj, ni strasil se boja, ker je vedel, da »dolžan ni samo, kar veleva mu stan,« temveč da »kar more, to mož je storiti dolžan. Mogel je pa mnogo s svojo uvidevnostjo, s svojimi tehničnimi navetmi, s svojimi izku- snjami in odprto roko, ko je šlo za razne usta- nove, ki naj bi koristile posamezniku in skup- nosti.

Zato se tudi »Slovenec« danes z vsem spo- štovanjem spominja za slovensko obrt in za vse dobro navedenega in zaslužnega jubilanta.

Jernej Kopač se je rodil 22. avgusta 1861 v Zireh, kjer se je že v prvi mladosti navdušil za — čebele, ki so mu vzbudile tudi ljubezen do poklica, kateri je z njimi v zvezi. Čeprav niso bili starši nič kaj zadovoljni, je odšel 1878 v Ljubljano k Oroslavu Dolencu, pri katerem se je učil svečarske obrti. Svoj uk je vzel od vse- ga početka resno in ni zapravil časa. Ni mu bilo dovolj, ko je šlo za izobrazbo, da je po- slušal svojega mojstra in obiskoval tedanjo obrtno nadaljevalno šolo, temveč se je hotel vsestransko izpopolniti. Zato je stalno hodil k vsem prireditvam Katoliškega društva rokodel- skih pomočnikov, v katerega je bil 12. novem- bra 1882 tudi sprejet kot član. Društvenega živ- ljenja, ki mu je nudilo toliko koristnega, pa ni mogel dolgo uživati. Že prihodnje leto je odšel v Gorico k Baderju, ki je imel slovito svečarno. Tu se je Kopač izkazal s svojim znanjem. Leta 1888, je izdelal pri Baderju dve veliki okrašeni sveči za — vatikansko razstavo, na kateri sta bili odlikovani z diplomom in zlato svetinjo. Po tem odlikovanju je začel misliti Kopač na samo- stojnost. In res, leta 1890, je ustanovil v Gorici lastno svečarno, katero je od skromnega počet- ka s svojo pridnostjo in solidnim delom dvigal od leta do leta tako, da je zatemnil Baderja, ki s Kopačevimi izdelki ni mogel več konkurirati. Kopačeva svečarna v ulici svetega Antona je dobivala vedno širši delokrog. Ne samo po Go- riškem, Tržaškem, po Istri, Kranjski in Dalma- ciji, tudi po Hrvaški, po Koroški in Tirolskem ter drugih pokrajinah so bili znani in priljub- len Kopačevi izdelki. Nič čudnega, saj so bile njegove sveče medtem odlikovane 1900 v Gorici z zlato in srebrno kolajno, v Vidmu 1903 z zla- to, prav tako istega leta v Rimu z zlato kolajno in zaslužnim križcem.

Sredi najlepšega razcveta Kopačeve svečar- ne je izbruhnila svetovna vojna, ki tudi Gorici ni prizanesla. Leta 1915 je zaradi obstreljeva- nja mesta Kopač prenesel svoje zaloge v Ljub- ljano, kjer je naslednje leto začel nadaljevati svojo obrt. Leta 1921, je v Ljubljani na Celov- ški cesti št. 14 ustanovil družbo »J. Kopač & comp.« ter sezidal za razširjenje obrata primer- ne prostore, leta 1929, pa svečarno »Pax« Kopač & Stele, d. z o. z., ki še danes vzorno obratuje.

Kakor je bil Kopač v Gorici ves čas zavzet za vse gospodarsko in kulturno življenje, je tudi ob svojem povratku v Ljubljano z zama- njem zasledoval vse pojave naše razgibanosti. Tudi na svojo prvo organizacijsko ljubezen ni pozabil: zvest je ostal Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov in zvest Društvu moj- strov, katerega je tudi kot predsednik agilno vodil.

Ko smo tako na kratko pokazali življensko pot jubilanta Jerneja Kopača, želimo s čestitko in voščilom, da bi ga Bog ohranil še dolgo v zdravju in sreči, naj bi nam ne ostal dolžan svojih spominov, ki bi bili za zgodovino naše- ga obrtništva in vsega našega življenja v pre- teklosti ne samo zanimivi, temveč tudi važni in potrebni.

K razstavi Gaspari—Smerdu—Dremelj v Jakopičevem paviljonu

Dremelj: Plaketa deklice.

Sport

Ljubljanski plavalci v Rimu

Rim, 20. avgusta. Dočim se ni urejeno vpra- šanje plavalcev iz dalmatinskega ozemlja, je že prišla vest, da so Branko Žizek, Pelhan Ciril, Močan in plavalca Werner izrazili željo priti v Italijo in sicer v Rim, da bi nadaljevali vse- učiliške študije. Razumljivo je, da bo za rim- ski plavalni sport na splošno, posebej pa za vse- učilišče to velik napredek, da lahko računata na te mlade elemente, katerih časi nimajo primere v Italiji. Ko žele italijanski listi, da se najde praktična rešitev v glavnem mestu za željo, ki so jo izrazili ljubljanski plavalci, navajamo ne- katere čase navedenih plavalcev: Žizek 1500 m 19.40, 400 m 4.30, Pelhan 100 m hrbtno 1:11, Mo- čan 1500 m 21.20 in Wernerjeva 200 m prsno 3.18.

Huda napaka

Med naše velike narodne napake moramo šteti tudi pijančevanje. Koliko je o teh rečeh bilo pri nas že pisano! Človeku se na prvi mah zdi, da je bilo vse zaman. Rekli smo enkrat že, da treznostno gibanje pri nas vendarle ni bilo brez dobrih sadov. Vkljub temu pa je treba prizade- vanje po večji treznosti v našem narodu nadalje- vati. To terja od nas skrb za gospodarski, moralni, kulturni in sploh narodni blagor.

Morda v preteklosti ta prizadevanja niso bila vedno prav zastavljena, morda — lahko pa tudi rečemo: prav gotovo — naša družinska vzgoja ni storila svoje dolžnosti, morda naša šolska vzgoja te ali one smeri ni storila svoje dolžnosti, Res- nica je namreč, da je z bojem proti pijančevanju treba začeti že takrat, ko se mladina pričnata razvijati. Vzgoja, ki jo podpira lep vzgled vzgo- jiteljev, lahko čudeže dela pri mladini. In na to smo mnogo premalo mislili.

Ko govorimo o alkoholizmu med našim na- rodom, moramo povedati tudi to resnico, ki se v tej zvezi zdi morda čudna, ki pa bo kmalu jasna: Malokje človek vidi toliko pijanih ljudi kakor pri nas. Pijanost pa rodi surovost in druge razbrzda- nosti. In vendar je spet resnica, da je mnogo na- rodov v Evropi, ki razmeroma več popijejo kakor naši Slovenci. Pa tisti narodi ne uživajo žalostne- ga slovesa, da bi bili tam doma pijanci. Ne bomo navajali vzgledov, saj za to danes ne gre. Kako je torej mogoče, da drugi več pije, pa so manj pijani?

Sloveč slovenski mož je po svojih skušnjah, ki si jih je bil nabral po svetu, prišel do prepri- čanja, da Slovenci sploh piti ne znajo, medtem ko drugi znajo. Hotel je povedati, da pri nas — to ve skoraj vsak otrok — večina ljudi pije, ka- dar ima denar ali ga nima, da le pije, dokler ga več ali manj ne čuti pod kapo. S tem je namen dosežen. Drugi pa, ki zna piti, zraven prigrizuje in si tako sprosti zdelo podlagoc, s čimer znatno omili učinke alkohola. S tem v zvezi bodi tudi povedano, da naš človek pije, tudi če je lačen, drugi pa pije le, če se je prej dobro najedel. Zato naš človek mnogo bolj občuti posledice pijače ka- kor drugi, ki zna piti. Zato je pri našem člo- veku pijača bolj nevarna kakor pri onem drugem, dasi se tudi oni drugi ne more bahati s kako treznostjo. Pa vsaj zunanji videz v narodu ni tako grd kakor je pri nas. Zunaj v svetu je vsaj v mir- nih časih bila navada, da so marsikje pivcem brezplačno postregli s prigrizkom. Naš pivec bi pa tak prigrizek omalovaževalje odklonil, če: V go- stilno hodimo pač pit, ne pa jest! To je pijanska baharija, ki pa izvira prav gotovo iz mnogo skromnejšega načina življenja, ki je v navadi pri nas, madtem ko drugod hodijo v gostilne jest in seveda tudi pit. Zato tudi naše podeželske — pa tudi marsikaka mestna krma — skoraj nikoli ni- majo nič za pod zobe, marveč strežejo gostom le s tim močnejše pijačo. Le taka poštarjak kaj ve- lja, ki se ga v njej naglo nalezajo za male denarje. Zato be vsekakor treba misliti tudi na reformo na- ših gostišč, če bomo hoteli govoriti o narčnem treznostnem gibanju med našim narodom.

Brez ozira na reformo gostiln pa mora trez- nostno gibanje začeti smoteno delo zlasti v vzgoji mladine, ker je pijančevanje veliko narodno in moralno zlo vsakega naroda, najsi je tisti narod zna ali pa ne zna piti. Pijanost je nezmernost ter kot taka ne le grda, marveč tudi greh za vsa- kega posameznika. Kadar pa tak greh rodi v na- rodno suvo vedno žalostne sadove, je skupna na- rodna zadeva, tak greh iztrebiti.

Ko govorimo o svoji narodni prihodnosti, te- ga vprašanja nikakor ne smemo vnamar puščati.

Lahkoatletske tekme v Julijski krajini. Šport- ni Doplovoro je imel pretekli dni lahkoatletske tekme v Trstu. Udeležili so se teh tekem mnogi športniki iz Julijske krajine. Rezultati so nasled- nji: Tek na 100 m: 1. De Cillia (Gorica) 11.4; 2. Smoquina (Reka); 3. Sacchi (Gorica); 4. Men- diko (Trst). Tek čez zapreke 110 m: 1. Mazzoli (Trst) 17.4; 2. Filipu (Id.); 3. Cosmai (Reka). Tek na 5000 m: 1. Ghizzoni (Trst) 16.45.4; 2. Piroma (Id.); 3. Codiglia (Id.). Tek na 1500 m: 1. Cluffa- rin (Trst) 4.27.6; 2. Medoot (Gorica); 3. Gherlani (Trst). Met kroglice: 1. Delli Compagni (Trst) 11.5; 2. Cesare (Reka); 3. Russian (Gorica). Skok v da- ljava: 1. Botazzi (Gorica) 6.33; 2. Calci (Reka); 3. Smoquina (Id.). Skok v višino: 1. Fonza- ni (Trst) 1.70 m; 2. Amodeo (Id.). Met kopja: 1. Rus- sian (Gorica) 50.40 m; 2. Lantieri (Trst); 3. Setto- mini (Id.). Met diska: 1. Delli Compagni (Trst) 40.35 m; 2. Blasi (Id.). Stafeta: 400 krat 300 krat 200 krat 100 m: 1. Trst 2.05.5; 2. Trst; 3. Reka; 4. Gorica. Skupna ocena pokrajinskega Doplova- ra: 1. Trst 96 točk, 2. Gorica 44 točk, 3. Reka 34 točk.

Kolesarska tekmovanja Italija—Madžarska. Revanšne kolesarske dirke med Italijo in Madžar- sko so določene za 14. september, in sicer v Bu- dimpešti. Tudi v preteklih letih so bile na velikem stadionu v Budimpešti te dirke, za katere je bilo pri obeh narodih vedno mnogo zanimanja. Zadnja kolesarska dirka med Italijo in Madžarsko je bila velik uspeh za Italijane, saj so zmagali z 22 toč- kami proti 10.

Švicarske lahkoatletske tekme. Tekmovanja za državno prvenstvo so bila v Bernu pretekle dneve. Doseženih je bilo nekaj prav lepih rezul- tatov; Metzger je izboljšal rekord meta diska na 43.93 m, Winterthur pa je presegel švicarski državni rekord v teku na 10.000 m s časom 32.55.7. Mlada švicarska prvakinja Pfennig je zopet izboljšala svoje dosedanje skok ter je skočila v višino 1.57 m. Najvažnejši rezultati so: Troskok: Studer 13.17 m; tek na 1500 m: Franz Thomen 4.04.9; met diska: Metzger 43.93 m; tek na 10.000 m: Utiger 32.55.3; skok ob palici: Geilfinger 3.70 m; tek čez zapreke 110 m: Anet 14.8; met kroglice: Buhlmann 13.56 m; tek na 5000 m: Utiger 15.23.3; tek na 100 m: Seeger 10.9; tek čez zapreke 400 m: Christen 53.8; tek na 800 m: Merck 1.55.7; tek na 200 m: Seeger 22.5; met kopja: Lehner 58.76 m; skok v daljavo: Studer 7.08 m; skok v višino: Eggenberg 1.80 m; met kla- diva: Hoch 41.74 m.

Nogometna tekma SK Ribnica : SK Kočevje. V petek, na Veliki Smarini, je bila v Ribnici re- vanšna tekma med SK Ribnico in SK Kočevjem, ki se je zopet končala z zmago SK Kočevja z re- zultatom 9:1 (2:1). — V prvem polčasu sta bili moštvi še precej enako močni. V drugem polčasu pa so Kočevjarji pritisnili z velikim elanom in po- tresli mrežo SK Ribnice kar sedemkrat. Moštvo SK Ribnice je igralo preveč raztrgano, visokega poraza je bil kriv njihov vratar. SK Kočevje je to pot prvič nastopilo pomlajeno s petimi juni- orji. Najboljša igrača sta bila Horvat in Smole. Prvi je igral desno krilo, drugi pa je bil vratar. SK Kočevje se bo bodo poleg SK Kočevja udeležili verjetno še SK Novo mesto, SK Bela Krajina in Črnomlja in SK Ribnica. Pripravlja se tudi interni miting.

Tržaški izprehodi:

V tržaških pristaniščih

Življenje v tržaških pristaniščih je vedno živo, posebno v »starem pristanišču«, kjer pri- stajajo manjši parniki obrežne plovbe, številne jadrnice in ribiški čolni. Izprehod po prista- niščih je zelo zanimiv, saj šele takšen ogled nazorno pokaže vso ogromno razsežnost prista- nišča ter dokazuje pomen Trsta kot gospodar- skega izhodišča.

Novo pristanišče

Če si hočeš ogledati vsa tržaška pristanišča, rabiš za to nekaj dni. Začeti pa moraš daleč gori na severozapadu, čisto na robu mesta, skoraj v Barkovljah. Tam je pričetek »novega pristanišča«, zgrajenega v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja. Imenuje se »Punto Franco (svobodno pristanišče) Vittorio Emanuele III.«. Je to res celo mesto samih skladišč, ogromen labirint modernih mehaničnih pristaniških na- prav. Ker so ga gradili na še nezazidanim sve- tu in se ni bilo treba graditeljem ozirati na stare pristaniške pomole in zgradbe, je zgraje- no enotno, v najbolj prikladnem načinu, zato je tudi ena zgradba podobna drugi. Štirje na- sipi, ki jih štiti pred vetrovi in valovi dolg in močan valobran, tvorijo prostorno si- dišče za največje tovorne parnike. Vzdolž obale pa se vrstijo v treh vrstah sama skladišča za spravlanje blaga, ki prihaja in od- haja po morju. Če se približaš eni širokih cest, ki peljejo med skladišči, imaš vtis, da si prišel v mesto velikanov. Najprej misliš, da se na- hajaš med ogromnimi stanovanjskimi poslopji, šele železniški tiri, polni vagonov, nakladalne rampe, nešteti žerjavi in stroji ti pokažejo na- men vseh teh stavb in naprav. Najbolj mo- gočen vtis napravi pot ob obali in na molih, pod nešteti žerjavi, ki se opirajo na želez- ne noge, zasidrane na vsaki strani ceste. Njihove ogromne roke lahko brez miru in počitka dvigajo in spuščajo tovore sedaj v ladje, po- tem v skladišča. Ti žerjavi pretovarjajo najtež- ja bremena z lahkoto in eleganco, kakor da so to velikanova živa bitja. En sam človek, sedeč v mali kabini, lahko vodi te stroje z nekaj ročaji in gumbi. Vse delo v tem pristanišču je mehanizirano. Čudovito zanimivo življenje se razvija tu.

Letalsko pristanišče

Novo pristanišče se proti jugovzhodu za- ključuje z veliko moderno stavbo, ki so jo zgradila letalsko-prometne družbe »Ala Litoria«. Pred hangarjem stoji velik žerjav, ki s ču- dovito lahkoto potegne jeklenega ptica iz hangar- ja ter ga nežno in rahlo spusti v vodo. Letalo privežejo na sidrišče, eleganten bel motorni čoln pripelje potnike, motorja letala zagrmita in že reže ptica modro gladino, da se voda pe- neče zgrinja za trupom. Nekaj sto metrov drsi po morju, pa se nenadoma odlepi in svo- bodno dvigne v višave.

Tržaški kanal

Iz letalskega pristanišča sega daleč v osrčje mesta slavni tržaški Kanal. Leta 1750 so pa zgradili na prostoru, kjer so bile poprej so- line, v daljavo 400 metrov in v širini 28 in pol metra. Namenjen je jadrnicam, da bi do- vžale svoje blago bliže mestnih vrat. Toda mesto mu je naglo rastle nasproti, ga obdalo od treh strani, ga presekal so številnimi mo- stovi in ga nazadnje občutno skrajšali, da je napravil prostor za novo cerkev sv. Antona in lep trg pred njo. Danes ima komaj tretjino svoje nekdanje dolžine ter služi samo še kot sidrišče manjših ribiških čolnov.

Potniško pristanišče in ribarnica

Za Kanalom pridemo na obalo »Riva 3 No- vembra«, kjer stoji Kapitanerija, 1800. leta zgrajeno poslopje pristaniškega poveljstva. Tu je bazen sv. Jurija, v katerega sega »Molo Audace«, krščen na ime italijanskega tor- pedolovca, ki je 3. novembra 1918 pripeljal v Trst italijanske čete. Ta bazen je zbirališče malih jadrnic, ki prihajajo vsakodnevno iz bližnjih istrskih mestec in vasi ter dovažajo na trg najrazličnejše domače pridelke in nji- hove prodajalce. Bazen sv. Justa meji na za- padu na največji trg tržaškega mesta »Piazza dell'Unita«, kjer stoji mestna hiša v ozadju ter guvernerjeva palača na eni in palača Tržaške- ga Lloyd na drugi strani. Za bazenom sv. Justa pridemo do »mola Bersaljerov« — v spomin prvih italijanskih vojakov, ki so se l. 1918. iz- krcali v Trstu. Na njem je bila l. 1930. zgrajena moderna pomorska postaja z mostovi, s katerih vstopajo potniki na največje parnike. Tu pri- stajajo tudi potniške ladje, ki prevažajo potni- ke iz Milj, Kopra in Pirana. Obala, ki sledi nato, nosi ime istrskega junaka Nazarija Saura. Ob obali stoji leta 1913 zgrajena ri- barnica, največja v Italiji, s prostorno, svetlo in higiensko urejeno notranjostjo. Ribarnici je priključen zanimiv akvarij, ki vsebuje vse živalstvo in rastlinstvo Jadranskega morja. Ob »ribiškem molu« pristajajo parniki obalne istrske plovbe. Med molom Venezia in molom Fratelli Sartorio, ob obali Riva Grumula, je pristanišče najbolj živo. Tu pristajajo stotine malih jadrnic in čolnov, tu imajo svoje sedeže in klubke domove veslaški in jadrni klub. Ob cesti Ottaviano Augusto pridemo do posta- je Campo Marzio, kjer se končujejo proge iz Istre in Gorice ter do stare »Lanterne« — leta 1835 zgrajenega in 33 m visokega svetilnika. Za svetilnikom je pristanišče in sedež finan- nih pristaniških oblasti.

Največje kopališče

Dve najelegantnejši tržaški kopališči »Au- sonia« in »Savoia«, združeni v en sam ogromen, blesteč in v letoletni vročini vedno prenapolnjen kopališki etablissement, sledita ob obali. Tu se vrste v poletju velike plavalne sportne prire- ditve.

Najmodernejše pristanišče

Dolga cesta »Sv. Andreja« nas popelje za kolodvorom vzdolž najmodernejšega tržaškega pristaniškega dela, ki ga je zgradila Italija po svetovni vojni in ga imenovala »Porto Duca d'Aosta«. Pristaniške naprave zavzemajo velik prostor ter se končujejo šele pod Skednjem. Moli in bazeni se vrste z ladjedelnicami, arze- nali in skladišči. To novo pristanišče bo igralo v gospodarstvu novo povojno Evrope veliko vlogo. Razsežno lesno pristanišče z velikimi skladišči raznovrstnega lesa, ležajo ob koncu prijazne dolinice tik pod Skednjem, zaključuje vso to ogromno in prostrano razsežnost trža- škikh pristanišč. Šele za njim se obala oprosti kamenitega in jeklenega pristaniškega oklepa, pa samo za hip, da da prostora tovarnam in industrijskim objektom, ki si sledijo skoraj ob vsem zalivu tja do Milj.

Takšno je to tržaško pristanišče.

Naročite „Slovenčev koledar“!

Drobne novice

Koledar

Petek, 22. avgusta: Hipolit, škof in mučenec; Timotej, mučenec; Marcijal, mučenec.

Lunina sprememba: mlaj ob 19.34. Herschel napoveduje lepo vreme ob severu, mrzlo ob jugu.

Sobota, 23. avgusta: Filip Benicij, spoznavalec; konec pasjih dni.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Gerta baronica Lazarini roj. Kosler. Pogreb bo v petek, 22. avgusta, izpred kapele pokopališča pri Sv. Križu, kjer bo položena začasno v grobnico. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

† V Banji Luki je 5. avgusta umrl g. Štefan Tinta, upokojeni finančni preglednik iz Kanala pri Gorici v starosti 66 let. Zapušča 3 žalujoče hčerke: Dragico, Valerijo in Zoro. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Prijava presnega in kuhanega masla

Po odredbi Prehranjevalnega zavoda Vis, Komisariata za Ljubljano, pokrajino stopi racioniranje presnega in kuhanega masla v veljavo v četrtek 21. avgusta. Zato se počeni s tem dnem ta dva proizvoda smeta konzumentom prodajati samo za odrezke živilskih nakaznic za maslo. Ker je po tej odredbi predpisana tudi prijava presnega in kuhanega masla, vabi mestni preskrbovalni urad vse izdelovalnice masla ter trgovce na debelo in na drobno, da morajo najkasneje do petka 22. avgusta naznaniti vse zaloge presnega in kuhanega masla po stanju z dne 20. avgusta. Prijave naj oddajo v II. nadstropju Mestnega doma, soba št. 3 med uradnimi urami od 7.30 do 14.

— Sprejemi pri sv. Očetu. Skoraj sleherno nedeljo ali praznik, dostikrat pa tudi ob delavnikih, sprejme sv. oče številne romarje in obiskovalce. Preteklo nedeljo je sprejel več kakor 1500 ljudi, katerim je podelil svoj blagoslov. Posebno velike so skupine novoporočencev in vojakov, ki prihajajo z bojišča na svoje domove, pa se mimogrede oglašajo v Vatikanu, da prejmejo papežev blagoslov.

— Na škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta 6) bodo popravni izpiti dne 26. avgusta od 8. ure dalje. Vpisovanje bo od 1. do 4. septembra. Za vpis mora prinesiti vsak učenec lanske šolske izpisevalno in pisnino (40 lir) za kolek, zdravstveni sklad, knjižico in učila. — V peti razred se morejo vpisati le učenci, ki na dan vpisa še niso izpolnili 17 let, v sedmi razred, ki niso izpolnili 19 let. Prošnjo za sprejeto starosti do dveh let naj naslovijo na Visoki komisariat in vlože takoj pri ravnateljstvu. — Ravnateljstvo.

— V Serafinski kolegij oo. frančiškanov v Ljubljani sprejemamo tudi letos gojence, ki čutijo v sebi redovni poklic. Zadnji termin za vlaganje prošnje je 25. avgust. Sprejemamo le dijake od 1. do 4. gimn. razreda. Prošnjo naj vlože tudi gojenci lanskega leta. — Vodstvo kolegija.

— Pokrajinski odbor Rdečega križa v Ljubljani bo priredil s pomočjo Visokega komisariata brezplačno počitniško kolonijo na Rakitni v času od 1. do 21. septembra pod pokroviteljstvom P.N.F. Zveznega poveljstva mladinskih organizacij Ljubljanske pokrajine in vodstvom Higienkega zavoda in sicer za osnovnošolske otroke v starosti od 6. do 14. leta onih staršev, ki so se priselili v Ljubljano. Prošnjo sprejema in pojasnila daje glavna pisarna Rdečega križa, Gosposvetska cesta št. 2/II. od 21. do 25. t. m. dalje med 10. in 12. uro dopoldne. (Telefon šte. 21-29). Številko kolonistov je omejeno na 70 oseb.

— Učiteljska šola v Ljubljani. 1. Ponavljalni izpiti bodo 26. avgusta od 8 dalje po razporedu, ki je na oglasni deski. 2. Sprejemni izpiti za I. letnik bodo od 28. avgusta dalje po razporedu, ki bo 27. avgusta razglašen v šolski veži na oglasni deski. Prošnje, kolkovane s 3.80 lire, naj učenci in učence vložijo pri ravnateljstvu, lahko tudi po pošti, najkasneje do 26. avgusta. Prošnjo je treba priložiti: a) krstni list (v pošte pridejo učenci, rojeni 1924-27), b) originalno spričevalo, in sicer gimnazijci o nižjem tečajnem izpitu in meščansko-šolski učenci in učence, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom dovršili meščansko šolo, spričevalo o završnem izpitu. Za primer, da krstni list ni kolkovan, mora biti kot priloga kolkovan s 1.52 lire. Sprejetih bo 40 učencev in učencek. Učenci(-enke), ki so sprejeti v I. letnik, niso s tem še vpisani. 3. Vpisovanje za učence in učence učiteljske in obeh vadnic je 3. septembra od 8-10.30. Plačila so ista kot lani. Šolnina na podlagi davčnih potrdil, 7.60 lire za zdravstveni fond in po 3.80 lire za fond dijaške knjižnice in učil. 4. Otvoritev služba boja 22. septembra ob 8 v cerkvi Srca Jezusovega, odkoder odidejo učenci (-enke) v svoje razrede, 23. septembra se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

— Vpisovanje na vseh šolah Italije. V ponedeljek 1. septembra se začne vpisovanje na vseh šolah v Italiji. Vse prošnje morajo biti opremljene z listino, ki dokazuje plačilo taks.

— Spomenik obmojnim straži na Bogatini je bil svečano odprt dne 20. t. m. Spomenik je postavljen na vrhu Bogatina na točki 2.200. Svečani otvoritvi so prisostvovali zastopniki predvsem alpskih vojskih enot in obmejne milice. Spomenik je postavljen v spomin obmejnega stražarja, ki so padle v izvrševanju svoje dolžnosti. Po blagoslovitvi spomenika je spregovoril še poveljnik obmejnih straž videmskega sektorja.

— Kubanski konzulat v Italiji zaprti. Ker je kubanska vlada zahtevala dne 15. septembra, da se do 3. septembra odstrani italijanski generalni konzul s področja republike, je dne 18. avgusta italijanska vlada zahtevala, da se istega dne zapre kubanski konzulat v Italiji.

— Grom in tresk ponoči. Vreme zadnjih pastjih dni je spremenljivo. V sredo je bilo ozračje vse revolucionarno. Razne zračne struje so se vrtele in skušale dobiti nadmoč. Po zapiskih meteorološkega zavoda je začelo v sredo ob 18.40 močnejše deževje. Sprva lahno, mirno in enakomerno. Ponoči so se vrstili močnejši nalivi in školi 3 v četrtek je zelo grmelno in treskalo. Treščilo je v smeri južne strani Ljubljane. V četrtek zmalu po 8 se je počasi začelo jasiti. Nastopilo pa je po dežju hladnejše vreme in je bila popoldne dosežena najvišja toplota 22.5 C. Po visokih arbihi je zapadel nov sneg, ki je segal globoko v zidino.

— Velik požar v Presidu. Lepo vas Prezid je v petek pretekli teden obiskala huda požarna katastrofa, ki bi lahko uničila celo, zelo obsežno vas, da niso priskočili na pomoč tam garnizirani italijanski vojaki z vsemi močmi, domača požarna brigada in gasilci iz sosednjega Bohnega polja. Na pomoč pa so bili poklicani celo gasilci iz Loza, Starega trga in Pudoča s svojimi motornimi brigadami. Delo gasilcev je bilo zelo oteženo zaradi pomanjkanja vode. V vasi je še mnogo lesenih hiš. Požar je upepelil 6 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Skodo cenijo na okoli 100.000 lir.

— Omejena hitrost za avtomobile. Z dnem 21. avgusta je stopila v veljavo hitrostna meja za avtomobilska vozila, ki je naslednja: avtomobili in motokicli podnevi 60 km, ponoči izven prebivališč 50 km, v prebivališčih 30 km; tovorni avtomobili do 2 toni podnevi 50 km, ponoči izven prebivališč 50 km, v prebivališčih 30 km; tovorni avtomobili od 2-3.5 tone brez ali z dodatnimi vozili podnevi 40 km, ponoči izven prebivališč 40 km, v prebivališčih 30 km; tovorni avtomobili nad 3500 ton podnevi in ponoči 30 kilometrov. Trgovska hitrost za avtomobile izven mest 30 km, v mestih pa 20 km podnevi in ponoči. Ti zakonski predpisi ne veljajo za gasilce, cestno milico, javno in zasebno pomoč, toda samo v primerih nujne pomoči in za vozila, ki so v preizkušnji, za kar daje dovoljenja policija za statične in dinamične preizkušnje gume.

— Za 28.5 milijona prodanih hiš in zemljišč. Letos do 15. avgusta je zemljiška knjiga okrajnega sodišča ljubljanskega zaznamovala že 902 kupni pogodbi, s katerimi so bile v Ljubljani in okolici prodane razne hiše, vile, stavbine in druge zemljiške parcele v celotni vrednosti 28.544.518 lir. V juliju in v prvi polovici avgusta je bilo hkratu zaznamovanih 32 kupnih pogodb, pri katerih je bila kupna vrednost v celotnem znesku 917.760 navedena v italijanskih lirah. Zadnji čas je v kupčijah z nepremičninami opažati nekaj zastoj. Napredaj je še vedno mnogo stavb, hiš, vil in raznih parcel. Cene zemljiškim parcelam v mestu in na periferiji, kakor tudi v bližnji okolici so splošno stalne in nespremenjene. Ravno se po legi parcel, kajti svet ob glavnih prometnih žilah je še vedno drag in ohranja svojo ceno, ker vsi računajo, da se bo vrednost ob teh žilah še vedno dvigala ali pa ohranila dosedanje višino.

— 2000 letnica rojstva rimskega zgodovinarja Tita Livija. Italijanski zavod za raziskovanje rimske zgodovine je prevzel letos organizacijo proslav ob dvatisočletnici rojstva znanega rimskega zgodovinarja Tita Livija. Središče proslave bo v Padovi, kjer je bil rimski zgodovinar rojen. Padovansko vseučilišče je razpisalo več nagrad za svoje študente, ki bodo napisali najboljšo znanstveno razpravo o zgodovinskem delu Tita Livija.

— Iz kinematografske lože padel, pa se ni nič pobil. Nenavadno srečo v nesreči je imel 14-letni dijak Leonidas Scotton iz Verone, ki je šel s svojimi tovariši v kinematograf. Dobil je sedež v loži drugega nadstropja in zaverovan gledal v platno. Nenadoma pa je izgubil ravnotežje in teletnil iz lože v dvorano. Ob njegovem padcu so se ljudje razburjeni začeli zgrinjati okrog njega, misleč, da se je nesrečnik ubil, ko je padel več metrov globoko na trda tla. Toda fant se je naglo pobral, medtem pa je že pridrvel reševalni avtomobil, ki so ga poklicali preskrbnj zaskrbljeni. Fant se je bil le nalahno pobil po nogi, drugega pa nič.

— Ipred okrajnega sodišča. Pred okrajnim sodiščem v sobi št. 28 je kazenski sodnik razpravljal in sodil o raznih prestopkih, ki zadevajo prekoračenje določil uredbe o cenah. Sodil je tudi nekatero obtožbo iz okolice, ki so junija prodajali govejo živino raznim mesarjem po previsoki ceni. Obtoženci so se zagovarjali, da niso vedeli za vsebino uredbe o cenah in da so bili še vedno trdno prepričani, da njih ne zadevajo maksimirane cene za prodano živino. Potrebno je opozoriti okolice, da so cene za govejo živino že od 12. marca t. l. maksimirane in kdor je živino prodal po višji ceni in je bil sodišču prijavljen, bo primerno kaznovan in njegov izgovor na nepoznanje uredbe je pred sodiščem neveljavna. Nekateri okolici so prodajali živino po 11.40-11.78 lir kg žive teže. Bili so obsojeni na denarne kazni od 300-500 lir. Kupci — navadno razni mesarji — pa bodo še odgovarjali pred sodiščem zaradi nakupa živine po višji ceni in zaradi prodaje mesa čez maksimirano ceno.

Ljubljana

1 Zdravniška pomoč ponoči. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja zavarovance, naj zahtevajo zdravniško pomoč samo podnevi. Z ozirom na omejitve nočnega prometa, je v interesu članov in zdravnikov, da se zdravniški obiski na domovih vrše samo podnevi. Uradni zdravniki so v nočnih urah dolžni odzvati se samo v zelo nujnih in neodložljivih primerih.

1 Na I. dekliški meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani bodo v soboto 30. avgusta ob 8 popravni izpiti. Vpisovanje učenk bo 1. 2. in 3. septembra od 8-12. Učence naj si preskrbe pravočasno davčna potrdila. Otvoritev služba boja 22. redni pouk pa 23. septembra. — Upraviteljstvo.

1 Na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani (Sp. šiška) bodo popravni izpiti v soboto 30. avgusta. Vpisovanje bo 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. Po službi boji, ki bo 22. septembra ob 8, se zbere vse učence v šolskem poslopju. Redni pouk bo 23. septembra. Podrobna pojasnila so razvidna na šolski oglasni deski.

1 Bolnišnica in bolničarji Rdečega križa se vabijo na strogo obvezen in nujen sestanek v petek 22. avgusta ob 18.30 na liceju, Bleiweisova cesta.

1 Opozorilo in navodila posestnikom v Zg. Šiški. Mestna občina je že pred letom dni, pozneje pa še večkrat, v dnevnem časopisju pozivala posestnike, naj zamejijo svoja posestva, na vsen lomih in mejah, kakor jim je bilo še posebej sporočeno z okrožnicami in po geometrih, ki novo meritev izvršujejo. Večina posestnikov se je tem pozivom odzvala, vendar jih je pa še mnogo, kateri tega zamejčenja kljub zapadlemu roku do danes še niso izvršili. V smislu zakona o katastru čl. 12. in pravilnika k omenjenemu zakonu III, čl. 55. morajo posestniki ta zamejčenja na poziv izvršiti. V slučaju pa, da tega do sedaj še niso izvršili, bosta to napravila po mejah, ki so v naravi vidne, prevzemnika nove izmere za k. o. Zg. Šiška, geometra Pele Zvonimir in Breskvar Janez, oziroma njuni pooblaščenca na stroške posestnikov. Te stroške bo od prizadetih posestnikov izterjala mestna občina. V stroške zamejčenja se vračajo poleg mejnikov, dela figurantov in honorarja geometrov tudi zamuda časa, katero bo s tem celotno

delo trpelo. Zaradi tega opozarjamo posestnike, da je ta način zamejčenja precej drag in naj to zamejčenje, v kolikor ga geometri še niso izvršili, takoj izvrše. V primeru, da meje v naravi niso vidne in geometri sam ne more zamejčiti parcel, se te parcele ne bodo snemale in ne bodo prišle zaenkrat niti v kataster niti v zemljiško knjigo. V to svrhu se bodo vršila naknadna merjenja, povsem na stroške prizadetih posestnikov. Ravno tako padejo stroški na te posestnike za merjenje spornih mej, bodisi po odločitvi sodišča ali pa sporazumno. Opozarjamo tudi, da morajo biti parcele zamejčene s pravilno obdelanimi mejniki ali pa z betonskimi, katerih je minimalni format 10x10x60. Mejniki pa se ukopati tako, da gledajo iz zemlje ca 10 cm. Vsa nepravilna zamejčenja se bodo popravila na stroške posestnikov. Dalje se opozarjamo, da mejnikov ni treba postaviti na lome mej, kjer stoji poslopja v posestni meji (ne kapi!) ali pa betonske, oz. zidane ograje in so ti prelomi jasno vidni. Mejniki pa se morajo postaviti ob lesenih pločvih, živih mejah, jarkih in podobno. V gozdu se lahko vzame kot mejnik drevo, ki stoji točno na meji, če se pa pozneje tako drevo poseka, se ga mora odsekati 1 m nad terenom. Mejniki morajo biti tudi v ravnih črtah, le toliko eden od drugega, da se lahko dogledajo. V gozdovih pa je napraviti od mejnika do mejnika preseke. Po teh navodilih naj posestniki, ki še niso ali pa so nezadostno izvršili zamejčenje, takoj zamejijo svoja posestva, da se izognejo velikim in nepotrebnim stroškom.

1 Vse dame in gospe, ki bi bile pripravljene v bodoči sezoni sodelovati v opernem zboru obveščamo, naj se zglašijo v soboto 23. t. m. ob 11 dopoldne v Operi. — Oni pa, ki sodelovali že v pretekli sezoni v pomožnem zboru, naj se zglašijo isti dan t. j. v soboto 23. t. m. popoldne ob 16. istotam.

1 Namesto venca na krsto blagopokojne gospe Elizabete Koprivnik so poklonili stanovanči hiše Vošnjakova ulica št. 7 Rdečemu križu 120 lir. — Iskrena hvala.

1 Dve zanimivi uprizoritvi v ljubljanski Drami. V soboto 23. t. m. bodo igrali v režiji Petra Malca, John Knittlovo dramo »VIA MALA«, izredno učinkovito, od začetka do kraja veselozi napeto igrano. Dramatizacijo tega dela je odlično oskrbel avtor sam po svojem svetovnoznanim istoimenskem romanu, v katerem pretresljivo in razgibano riše družino Laurecova, ki mora zaradi usodnega naključja trpeti in prenašati silne notranje boje. V vlogi Sylveli bo to pot nastopila Branka Rasbergerjeva, v vlogi poblašene matere pa Elvira Kraljeva, nadalje bodo igrali glavne vloge: Starčeva, Nakrst, Košič, Košta i. dr. — V nedeljo 24. t. m. pa bodo ponovili nadvse zabavno veseligr O. Scheinplugove »OKENCE«, v kateri nam avtorica na originalen in duhovit način prikazuje privatnega docenta Johanka, ki zaradi nenavdne dogodka izgubi za eno noč spomin (okence — vrzel v spominu). Ta usodnost privede do najrazličnejših komplikacij, ki se na odru zapletajo in razpletajo na moč zabavno. Docenta Johanka igra Jože Kovič, ki je delo tudi zrežiral, nadalje bodo nastopili: v večjih vlogah: Kraljeva in Rasbergerjeva ter Nakrst, Skrbinec V., Blaž, Kovič P. in dr. Obe predstavi, ki sta imeli ob koncu sezone zelo lepe uspehe, toplo priporočamo. Opozarjamo na začetek, ki bo obakrat ob pol 20. uri.

1 Ura pred justično palačo. Po prizadevanju uprave justične palače je bila sedaj že dobrih 30 let tam stoječa ura temeljito prenovljena in popravljena. Sedaj zopet funkcijonira in redno gre. Ta ura je za mnoge stranke in tudi sodnike zelo merodajna. Res je bila potrebna temeljita reparatura ure. Na justični palači je še druga novost. Na pročelju palače so v terek pritrtili napisno, elipsasto, lepo barvano desko z novimi naslovi v italijanščini in slovenščini glede okrožnega sodišča.

Gledališče

Drama. Začetek ob 19.30. Sobota, 23. avgusta: »Via mala«. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 24. avgusta: »Okence«. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Petek, 22. avgusta. 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 lahka glasba. Med odmorom ob 8 napoved časa — 8.15 poročila v italijanščini — 12.30 poročila v slov. — 12.45 operetna glasba — 13 napoved časa in poročila v italijanščini — 13.15 uradno vojno poročilo — 13.17 radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanica: operetna gl. — 14 poročila v italijanščini — 14.15 orkester pod vodstvom mojstra Manna — 14.45 poročila v slov. — 17.15 popevke in romance — 17.40 pestra gl. — 19 tečaj italijanščine, vodi prof. dr. Stanko Leben — 19.30 poročila v slov. — 19.45 komorna glasba — 20 napoved časa in poročila v italij. — 22.30 komentarji k dnevnim dogodkom v slov. — 20.30 himne in koračnice pod vodstvom mojstra Storačja — 21 predavanje v slovenščini: Nicotera: »Razlaga faizma slovenskemu narodu« — 21.15 radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica: operna gl. — 22 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Morelija — 22.45 poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayr, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Izgubila se je denarnica z raznimi dokumenti in vplačilnimi knjižnicami na poti od Iškega Vintgarja do Vrtače v Ljubljani. Pošten najditelj se naproša, da denarnico z vsebino izroči proti nagradi na naslov: Ivan Zlender, splošna bolnišnica, Ljubljana.

Iz Goriške pokrajine

Dve smrtni nesreči s smrtnimi posledicami. V Budanjah, prija se v kratkih presledkih primerili dve nesreči, ki sta končali s smrtjo. Pri obiranju hrusk je tako nesrečno padla kmetica Ivana Božič iz Dolge poljane, da je podlegla ranam. Bila je dobra gospodinja in skrbna mati. Zapušča številno družino, od katere sta dva sina pri vojakih. Naj ji sveti večna luč! — Posestnik Franc Sever se je na roki ranil z žbljem. Čez teden dni ga je začela roka boleti in je poiskal zdravnika, ki mu je naročil, da mora takoj v bolnišnico, ker je zastrupljen. Bilo pa je že prepozno! V bolnici mu niso mogli več pomagati in je tamkaj izdihnil. Zapušča mlado vdovo. Naj počiva v miru! Obema družinama iskreno sožalje!

Goriški izvozni sadni trg. Naj v naslednjem podamo kratek pregled poslovanja na izvoznem sadnem trgu v prvi polovici tega meseca. Skoraj edino sadje, ki je prišlo v tem času na trg, so bile breskve. Teh je bilo dnevno okrog 30 do 40 kvintalov in sicer skoraj samo vrste »Waddol«. To je zelo sočen in okusen sad; ni polna koščenica, kot so bile vse dosedanje breskve, ampak spada napolj v vrsto mehčanje-krojenice, ki se začnejo sedaj in so najboljše in najplemenitejše breskve. Uradno določena nakupna cena v teh 14 dneh je

bila za blago I. vrste 2.30, druge 1.90, tretje 1.60 lir. Izvoz je šel, kolikor ga je bilo, v Nemčijo, največ v nekdanje avstrijske dežele. Razen breskev je v teh dneh prišlo na goriški trg nekaj hrusk, ki so se prodajale po 1.75 do 1.95 lir za kg; pridelek je pa letos skrajno pičel. Česplje prihajajo v malih množinah, ker se ni zrelega blaga. Cena se je gibala med 1.40 do 1.80 lir za kg. V zadnjih dneh so se pojavile večje količine paradižnikov, vendar jih je za izvoz premalo, za domače potrebe je bil pa trg zadostno založen.

Izpod Črne prsti. V Stržiščih, prav čedni goriški vasi v pobočju Črne prsti, so pretekli teden po daljšem presledku zopet dobili lastnega dušnega pastirja. Pred prilično letom dni je bil za izpraznjeno duhovniško imenovan nov »gospod nunc« v osebi novomanašnika g. Franca Felca iz Cekovnika pri Idriji. Preden je pa g. Felc prišel na svoje prvo službeno mesto, je ostal sosedni Nemški Rut, ki ima staro župnijo, brez duhovnika in g. Felc se je nastanil v Nemškem Rutu in je odtam upravljal tudi Stržišče. Sedaj se je pa v Nemški Rut zopet vrnil prejšnji upravitelj g. E. Bandelj in g. Felc se je stalno naselil v Stržiščih, kjer je bil na predvečer pred Velikim šmarnom z veseljem sprejet. — Letina obeta še precej dobro. Sena je bilo zadostno, pšenica, katero smo pravkar poželi, je večinoma lepa in tudi krompir kaže dobro.

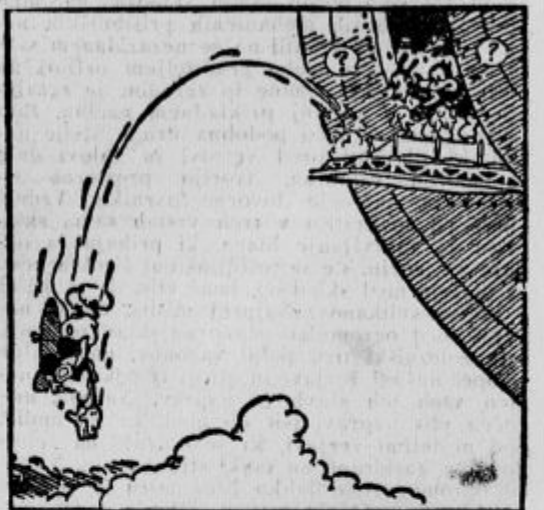
Iz Spodnje Štajerske

Posebna odredba za zaščito reda in varnosti na Spod. Štajerskem. Z ozirom na nekatere primere sabotažnih dejanj, ki so bili vsi kaznovani s smrtjo, je šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko izdal še poseben razglas, s katerim napoveduje zelo stroge ukrepe za pobijanje sabotažnih družin in ljudi, ki bi nosili še nadalje orožje. Razglas med drugim poudarja dobesedno: »Kdor se udeleži oboroženega zbora, bo kaznovan s smrtjo, kakor tudi tisti, ki članom take družbe nudi podporo ali vzdržuje stike. Vse premoženje puntarjev, njihovih pomočnikov in družin se zapleni. Kdor take družbe ne prijavi, bo najstrožje kaznovan. Kdor ima orožje brez dovoljenja, bo kaznovan s smrtjo, prav tako tisti, ki bo izvrševal sabotažo ali zažigal letino. Osebe, ki so po 6. aprilu 1941 zbežale s Spodnjega Štajerskega ali pa so se izselile in se brez dovoljenja spet vrnejo, zapadejo strogi kazni. V težjih primerih se lahko izpade smrtna obsodba. Prav takšnim kaznim zapade, kdor brez veljavnih papirjev za prestop meje prispe iz tujine na Spodnjo Štajersko. Obmejnim organom je naročeno, da s streljanjem preprečijo vse poizkuse pri prestopanju meje. Vsi obratovodje morajo neupravičeni sestanek delavcev takoj prijaviti bližnji varnostni postaji, sicer bodo kaznovani.«

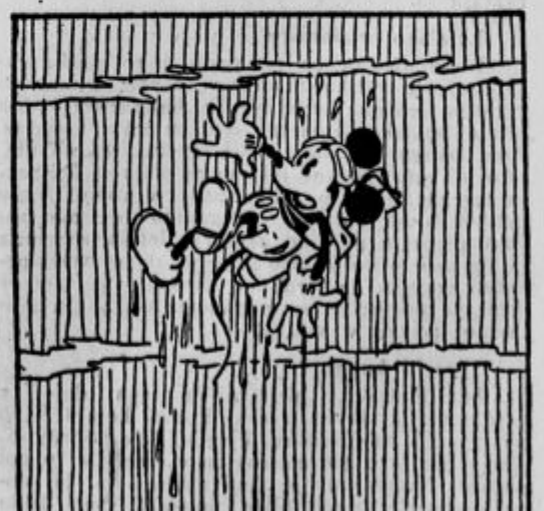
Razstava spodnještajerskih slikarjev v Mariboru. V prostorih mariborskega gradu so odprli razstavo nemških slikarjev na Spodnjem Štajerskem. Razstava ima predvsem cilj, da bodo lahko voditelji Štajerske dom. zveze nakupili umetniške slike za prostore te organizacije.

Mišek POŠTNI PILOT

»Naprej, žrčevček!« se je zarežal Strcelj. Mišek je stisnil zobe. »Naj bo, kar bo,« si je dejal, »ampak pokazal pa ne bom, da se bojim!« Ni se bal pogledati v neizmerno globočino treh tisočev metrov pod seboj, dasi ga je močno grabilo pri sru. Ko sta Strcelj in Svetožre videla, da se nič ne boji, sta se jako začudila in jima to ni bilo prav nič všeč. Mišek se je poslovlil od njiju, zamahnivši z roko in se je živahno zasmeljal, rekoč: »Na svidenje, razbojnika! Zahvalim se vama za važno prekrasno gostoljubnost!« In se je z glavo navzdol vrgel v brezdanjo globino.

Onadva sta osupla obstala pri ograji. Ko je Mišek z glavo navzdol padel v globino, mu je tisoč misli rojilo po glavi. Bil je še med oblaki in njegova pot je trajala komaj nekaj minut.

»To je zdaj moj konec,« si je dejal. »Ko bi se bil vsaj za večno poslovlil od Miške!« Zadnjikrat, ko sva se videla, sem bil tako vesel, saj sem se odpravil na svoj prvi polet kot poštni pilot! Miška je bila tako prijazna in me je poljubila za slovo.

KULTURNI OBZORNIK

Zofija Kossak: Križarska vojska

Del II., knjiga 3. in 4.

Izšel je drugi del velike knjige, obsegajoč epopeje »Križarska vojska«, znane poljske pisateljice Zofije Kossakove, naslednice Sienkiewiczeve poljske zgodovinske tradicije. Velika pisateljica je napisala že precej del iz poljske zgodovine, pa tudi bližnje sodobnosti, saj je nieno slikovito pisateljsko moč zbujala svetovna vojska s svojim požarom (»Kroze«) v ruski revoluciji, ko je bežala iz Krakova, kjer sedaj divja še večji požar; v zlato svobodo (Zlota wolność). Po poljski zgodovinski snovi ter po domorodnih romanah iz njene nove šlezke domovine se je kot izrazita zgodovinarica, potomka slavnih poljskih batalističnih slikarjev Kossakov in tudi sama adeptka slikarske umetnosti, lotila velikega batalističnega platna križarskih vojsk srednjega veka. Vzela je za snov I. križarsko vojsko, ki se je končala leta 1099 z osvojitvijo Jeruzalema ter ustanovitvijo Jeruzalemske kneževine pod Godfridom Bouillonskim. To je čas visokega srednjega veka, ko so medsebojno živeli najrazličnejši elementi, poleg največje askeze tudi velika nemarnost, ko pa je nad vse vendar le prevladovala enotna verska navdušenost, ki je bratila vse evropske narode ter jih poglajala družno na prvo veliko kolonialno vojsko v Azijo na osvoboditev Jeruzalema pod geslom, ki ga je dal cerkvenemu zboru v Clermontu papež Urban II.: »Bog tako hoče!«

V prvih dveh knjigah, ki sta izšli pred meseci, spremlja pisateljica skupino poljskih političnih izgnancev iz domovine na božjo pot v Provanso, kjer se priključijo prvi križarski vojski ter predstavljajo poljski element v tem vrvežni zapadnih evropskih narodov v boju za svetopisemske kraje proti muslimanski invaziji proti Evropi. Prikaže nam voditelje posameznih pohodov, ki od petih strani prihajajo vsak s svojo avanturo in usodo v Bizanc, kjer naj bi prevzel vrhovno vodstvo škof iz Puya Ademar de Montell. Druga knjiga je vsa posvečena bizantinski perfidnosti, ki je opisana v tako močni zgodovinski podobi, kot je redko kdaj vidimo, ter se zaključuje z zmago križarjev pri Niceji, novem dokumentu grške verolomnosti.

Pričujoči II. del velike epopeje, ki je izšel sedaj na 460 straneh, obsega 3. knjigo: *Stolp treh sester*, ter zadnjo, 4. *Jeruzalem osvojen*. Spremljamo križarsko vojsko v njeni notranji razdvojenosti skozi peščeno morje pustinje Sahare, kjer čutimo neizmerno in grozotno opisan bolecino žene, ter smo priče zmagi pred Dorylejo, ki zopet za nekaj časa združuje ob krili vojske, normansko in provansalsko. Vidimo, kako se človek v strahu za življenje ne ustraši tudi nečastnih dejanj, ki so jih zagrešile taborske ženske, zaradi česar pridejo pred velik proces, ki se zadovoljivo reši. Nato se vojska pomakne deloma proti morju, deloma z Baldwinom proti Edessi, v glavnem pa proti Antiohiji, glavni zapreki pred Jeruzalemom. Ta boj za Antiohijo pomeni središče in največjo napetost vse epopeje, saj je tu zbrala pisateljica vse momente, ki naj njo umetnost pokažejo v močnih svetlobnih kontrastih: razkošnost in bedo, razvrat in askezo, lenobo in borbeno navdušenje, krščanstvo in mohamedanstvo, vse otenke vseh glavnih prvin, ki vodijo človeka: glada, sle in oblastilnosti ter poželenja Boga in zaupanja vani. Borba za Antiohijo in z njo zvezani dogodki napolnjujejo to knjigo z močnimi scenami in širokimi platni v ostrih kontrastih svetlobe, ki je ena glavnih kompozicijskih in umetniških sredstev pisateljice, ki tudi psihološki razvoj posameznih značeval gradbi na tej kontrastni gradaciji (Peter Eremit — vojskovodja — blaznež — strahopetec — pa zopet junak; in tako vsi junaki) Se iz izdajo se posreči Boemundu Tarentskemu zavzeti mesto, ki postane v nadaljnjem še bolj usodno za križarje.

O tem pa govori četrta knjiga, ki opisuje nove težave v mestu zaprtih križarjev ob prihodu nove mohamedanske vojske ter njihov brezupen položaj, iz katerega jih reši samo zgodovinsko izpričani čudež s sv. sulico, ki se — zaradi kontrasta — pozneje zopet izkaže za podvržek! Iz obupne askeze pol mrtvih križarjev, obsojenih na počasno smrt, planemo v najvišjem verskem navdušenju v slavo, ples, zmago, da se ta enotnost zopet razbije v do-

mačem prepiru ter v lenobi in nedelavnosti, v kateri propadajo ljudje in ideje. Se smrt škofa Ademarija združuje razprte vitezke, ko je trpela vojska ogromno moralno in atratsko škodo, da udarijo končno z zadnjimi ostanke sil na Jeruzalem v ponesrečenem napadu. Sele z žrtvijo morskega razbojnika, ki je dal ladje za napadale ovne in stolpe, se posreči osvojiti Jeruzalem, v katerem se potem križarji krvavo mašujejo za vse trpljenje. Zadnja poglavja so posvečena utrditvi oblasti, ustanovitvi Jeruzalemske kneževine ter zopet malenkostnim osebnim intrigam, zadnje pa vrnitvi edinega poljskega viteza iz prve skupine Ibrama, v domovino. Tam se zaradi notranje moralne krivde nad smrtjo žene zapre v molk in se zdi, da se kljub vsem, vse tedanji svet pretresujočim dogodkom, ni zgodilo ničesar.

Tako se ta epopeja ogromnih razsežnosti in napetosti ter slikovitih panoram in vojaških podob ter psiholoških kontrastov izgubi v novem kontrastnem odtenu — v tiho pozabo.

Oba zvezka skupaj dasta skoraj 900 strani obsegajočo ogromno sliko enega največjih vojaških pohodov v zgodovini, gotovo pa najčudovitejšega kolektivnega nastopa srednjeveških narodov, zedinjenih pod enim samim geslom verskega navdušenja. To kolektivno gibanje se je Kossakovi na vsak način posrečilo prikazati v napetih slikah, ki vplivajo bolj kot mozaik, kakor pa enotna zgodba, in to mozaik, ves se spreminjajoč v barvah, odsevih in nasprotjih, prav tako v razvoju posameznikov kakor tudi celega kolektiva. Ni tu mesta za podrobnejše obravnavanje umetniške metode Zofije Kossakove, ne njene posebnosti v primerjavi s Sienkiewiczem, gotovo pa je, da po stvarnem opi-

Iz Trsta

Proslava godu Nj. Vel. Kraljice Helene v Trstu. V ponedeljek je imela Nj. Vel. Kraljica in Cesarica Helena svoj god. Trst je proslavil imendan priljubljene vladarice zelo slovesno. Vse hiše so bile v državnih zastavah, ki so v hralo tudi z ladij v pristanišču, s tramvajskih vozov, z zastavami so bila okrašena tudi vsa javna poslopja in mnoga okna zasebnih stanovanj. Na ta način je pokazal Trst svoje veliko patriotično vdanost priljubljeni Vladoarici in Savojski hiši. Mnoge ženske in materinske organizacije so priredile še posebne patriotične proslave.

Opasilo na Repentabru. Po vsem Krasu najbolj slovi opasilo na Repentabru na praznik Velike Gospojnice dne 15. avgusta. To je res pravi kraški praznik, ki privabi na romantične repentabske pečine tisoče in tisoče ljudi od blizu in daleč, s Krasa in iz Trsta. Tudi letos je bilo tako. Krasno vreme je sijal praznika še povzdignilo. Zbrali so se množestveni romarji, da repentabske cerkev vseh teh množic ni mogla sprejeti pod streho. Okrog cerkve, na zeleni trati med svetliščem in župniščem, pod senco starih brestov in mladih lip se je razvijalo pisano romarsko življenje, ki se vidi samo na Repentabru. Zunaj taborskega obzidja, na terasah, ki se nahajajo med pečinami na obeh straneh repentabskega griča, so se razvrstili sami šotori. Tu se je točil pristen kraški teran, tam so prodajali znameniti ovčji sir z Nanosa, v sosesčini spet kraški pršut in druge kraške dobrote, zlasti sadje, vmes pa so se mešali šotori zgornjih prodajalcev razne druge seimske robe. Kakor na velikem, pestrem sejmu, tako so valovale množice sem in tja, da je izgledal Repentabor kakor ogromno mravišče. Šele proti večeru so se začeli ljudje razhajati na domove in ponoči je Repentabor spet osamel, njegovo samotno romantiko bodo molili do prihodnje cerkvene proslave samo še številni izletniki in turisti, ki to prelepo točko našega Krasa tako radi obiskujejo.

Velika romanja na Krasu. Na praznik Velike Gospojnice so proslavile mnogotere cerkve na Krasu, posvečene Mariji, svoj cerkveni patrocini. Mnoge od teh slovit kot božja pota. Letos so Krasčevci romali v izredno velikem šte-

su ter resničnosti zgodovinskega gradiva prekaša velikega mojstra predhodnika, ki pa bolj zna zajeti srce in pritegniti bralca z romantiko zgodbe, česar Kossakova ne zna in tudi neče. Je realista, ki teži po naturalističnih podobah morda bolj, kakor pa po idealizaciji nečesa, kar se je šele pozneje spremenilo v legendo. In to bo morda edina spotika kakšnemu bralcu, ki je bil doslej navajen gledati na zgodovino križarskih vojsk z drugačnimi očmi. Toda Kossakova je dala podobo velike identične vojske od naturalistične bližine (in vojske še nikdar niso bile lepe!) —, toda poudarila je močno nadzorni cilj križarske vojske ter njen prerodilni pomen za vso Evropo. Tako torej ta roman daje v podrobnostih realistične podobe posameznih oseb, sledi in dobiva njih napake in vrednost; ima velike opise nenravnosti poleg velikih etičnih dejanj, kar je lastnost vsake vojske, toda kot kolektiv je križarska vojska privednjena v celicnost podobo usode vsega človeštva, ki trpi, se bori in umira z veliko vero v onostranstvo in Boga, v Križ, ki odrešuje, in katerega nihče križarjev nikoli ni izdal. V tem je epopeja gotovo veliko kato, liško delo brez ozira na to, da je pisateljica vidna poljska katoliška kulturna delavka ter je v izvirniku izšel roman v poljski Mohorjevi družbi, v Družbi av. Vojteha v Poznanju v l. 1936. Povest kaže ogromno podobo srednjega veka v vseh njegovih sestavinah, in to še posebej podobo zapadne katoliškega vitezstva, bizantinskega razkolniškega cesaropapizma in blazinosti, ter podobo arabskega, muslimanskega sveta.

Kot živo pa bo gotovo zajelo vsakega z veliko sugestivnostjo kulturno zgodovinskih in batalističnih množičnih platen ter skoraj pustolovskih dogodkov. Kot zgodovinski roman, sem prepričan, se uvršča med ene največjih sodobnih zgodovinskih del ne samo po obsegu, temveč tudi po notranji sili in umetniški vrednosti.

Kar pa se tiče *slovenskega prevoda*, ki ga je z dovoljenjem pisateljice priredil iz poljščine Tine Debeljak, ne gre sodba meni, ki izid te velike križarske epopeje samo naznanjam po vsebini in oznaki.

Cena tega zvezka (II. del, knjiga 3. in 4.), v lepi originalni vezavi po načrtu arb. Gajška, je — 57 lir. —

vilu. Vse ceste in pota na Krasu so bila že na predvečer, zlasti pa še na praznik zjutraj, polna romarjev. Tudi v avtobusih se je to poznalo in pa na železnici, s katero so se vozili romarji na Sveto goro pri Gorici.

Trst na počitnicah. Ferragosto — prvi avgust — je v italijanskih mestih beseda, ki prevzame vsakogar, ker ga spomni na dolgo pričakovani in težko zaželeni letni dopust. V avgustu gre tukaj vse na dopust, trgovci zaprejo svoje trgovine, obrtniki svoje lokale, na počitnice pošljejo svoje pomočnike in nastavnice, sami odidejo z družinami iz Trsta, na vrata zapre prodajalne pa obesimo napis »Zaprto zaradi počitnic«. Takih napisov in zaprtih lokalov je sedaj v Trstu vse polno. Splošne počitnice pa so bile od petka — na praznik Velike Gospojnice — do nedelje. Vse tri dni so bili vsi lokali v Trstu — razen gostiln, brivnic in živilskih trgovin — zaprti, v vseh tovarnah je delo počivalo in vse je praznovalo zasluženi oddih. Tudi drugod v Italiji je tako. Ljudje so na to že od nekdaj navajeni ter se v teh dneh podajo na potovanje. Naval na železnice v Trstu je bil ogromen. Na vseh postajah so morali oiačiti kompozicije vlakov, da so sprejele ogromne množice izletnikov in turistov, ki so se podajali na pot, ortani z nabasanimi nahrbtniki in drugo prtljago. Največ ljudi je iz Trsta odšlo na Kras ter so bila vsa kraška letovišča prenapolnjena. Veliko jih je šlo tudi v planine, drugi so se spet peljali domov v razne kraje stare Italije. Od nasprotnih smeri pa je privrel val obiskovalcev v Trst — s podeželskega zaledja, iz Ljubljane, iz Italije. Mesto je bilo polno tujcev, ki so si ogledovali njegove zanimivosti, pristanišče ter napolnili tržaška kopališča. V ponedeljek pa so se te splošne počitnice spet nehale, mesto je dobilo svoj navaden obraz, večina lokalov je odprla svoja vrata, tovarne in obrati so pričeli z delom, le tujcev je še precej ostalo med nami, pa tudi ti se polagoma razhajajo. Krasno vreme je veliko pripomoglo, da so letošnje splošne počitnice tako lepo izpadle.

Naročajte »Slov. koledar«

V tišino pa je rasel glas stare dekle, ki je prosila za dušo v večnost odhajajočo, vse nebeske blagoslove, usmiljenje Kristusovo, pripravo Marijino, pomoč angelov in nadangelov, mučencev in spoznavalcev, devic in svetih žena. Tako se je poslavljala duša, v miru in zaupanju, spremstvu in varstvu in z odpuščanjem je odhajala v tisto smrt, ki ji je odpirala vrata v življenje.

Tedaj se je župnik Poutal spomnil drugega umiranja, resnično samotnega, resnično zapuščenega. Medtem ko se je pravičnina duša pripravljala, da prejme plačilo, je padel grešnik v večnost brez božjega odpuščanja. Kriv pa je bil pastir, ki ni hotel iti za izgubljenico ovco, da se ne bi odrekel iz lažbi, sveti in pravi, toda človeški. Župnik Poutal se je tiho sklonil nad umirajočo mater.

»Mama,« je dejal, »k umirajočemu me kličejo. Pustiti vas moram za nekaj časa. Velika žrtev je to, za vas in zame, vendar, ali hočete, da jo vzamem nase za odrešenje duše, ki me čaka?«

Umirajoča je dolgo gledala svojega sina, ki jo je prosil za tako veliko odpoved. Bila je to zadnja in najkrutejša; brez besede, z lahnim utripom vek jo je sprejela.

Duhovnik je prekrizal mater na blede čelo, potem pa je odšel in jo izročil Veroniki v varstvo. S svetim poslednjim oljem, ki ga je mimogrede vzel v cerkvi, je hitel v deževno noč. Vzemerjal ga je strah, da bi prepozno prišel. Vendar je tako hitro hodil, da je prišel do Charellove hiše ravno takrat ko gospodična Valerija.

»O, gospod župnik,« je vzkliznila, »dobro sem vedela, da boste morali priti.«

Bolnik je ležal na slabi postelji. Ko sta vstopila oba obiskovalca, ju je pogledal z brezizraznimi očmi, ki so se kmalu zasvetile v živem začudenju, ko je spoznal duhovnika.

»Vidite,« je zmagoslavno dejala gospodična Valerija, »Ali vam nisem rekla, da bom privedla gospoda župnika? Ne veste, koliko je storil za vas! Njegova mati je težko bolna, umira v tem trenutku. Zapustil jo je, da je prišel sem. Zdej pa mi še pravite, da nimate duše, če se gospod toliko trudi, da bi jo rešil.«

Nato je pobožno dekle, vedoč, da je naredila svoje, odšla v sosedno sobo. Župnik Poutal se je tedaj približal umirajočemu. Dolgo, kakor da bi se mu ne mudilo nikamor, mu je govoril in poskušal oživiti iskrico vere in ljubezni pod pepe-

Proslava 225 letnice bitke pri Petrovaradinu

Nemška narodnostna skupina v neodvisni državi Hrvatski in v Banatu, ki spada pod srbsko ozemlje, je v zadnjem času organizirala več velikih spominskih zborovanj na veliko bitko med armado princa Evgena in turško vojsko, ki je bila pri Petrovaradinu pred 225 leti. Glavna proslava je bila v samem Petrovaradinu. Udeležili so se je zastopniki nemške in hrvatske vojske ter številni zastopniki nemške narodnostne skupine. Druga takšna proslava je bila pred dnevi v *Panteu*, kjer se je zbralo nad 3000 Nemcev. Navzoč je bil tudi zastopnik nemške vojske ter voditelj narodnostne skupine dr. Kepp Janko. V svojem slavnostnem govoru je dr. Janko poudarjal, da nemška narodnostna skupina ne slavi v princu Evgenu samo prvega maršala nemške vojske in vojskovodje ter državnika temveč tudi kot naseljevalca nemških kmetov, ki so tekom stoletij bili branik pred vsako nevarnostjo in so s svojo pridonostjo napravili Banat za najrodovitejšo zemljo v Evropi. Če kdo misli, da so Nemci v teh krajih jedli tuj kruh, je treba poudariti, da so vedno jedli samo svoj kruh in da so soprobevali drugih narodnosti pokrivati svoje potrebe v prehrani iz žetve nemških kmetov. Po govoru je voditelj nemške narodnostne skupine položil vence na grobove pomorjenih Nemcev. Z mimohodom in petjem prine Evgenovih pesmi je bilo nato slavje zaključeno.

Zahvala Zgornjega Banata

Pod tem naslovom objavlja »Donauzeitung« poročilo iz Velike Kikinde o veliki nabiralni akciji zgornjebanaskih Nemcev za ranjene nemške vojsake s Kreta, ki se zdravijo v bližnjem mestu. Nabiralna akcija, ki se je začela na pobudo okrožnega voditelja Nikolaja Djuritscheka, je v vsakem oziru uspešna. Ljudje so za ranjene nemške vojsake, ki so se hrabro borili na Kreti, darovali 40 telet, 20 svinj, 70 gnatij, 500 kg masti, 1000 kg sive slanine, 970 kokoši, 150 kg masla, 200 kg siru, 1500 kilogramov krompirja, 200 kg bele moka, 5000 jajc, 1500 l vina, ki ga je darovalo veleposelstvo v Čoki, ki spada sedaj v koncern Göringovih podjetij, veliko množino zelenjave in ostalih živil. Nabiralno akcijo so morali zaradi dazeljivosti ljudi predčasno ustaviti, ker so nemški vojsaki z živili preobloženi in jih ne morejo vseh porabiti. Zato so del teh stvari razdelili med ostalo nemško vojsko v Veliki Kikindi in ostalih banaskih mestih.

Največji gozd palm na svetu

Mesto Basra ni samo najpomembnejše trgovsko mesto na arabskem polotoku, temveč tudi mesto, ki ima največji nasad palm na svetu. Vrhovi palm se raztegaajo takoj pod mestom na obeh obalah Evfrata v dolžini 250 km proti severu. V gozdu je nad 10 milijonov palm, kar je statistično ugotovil davčni urad. Palma svojemu lastniku ne daje samo plodov, temveč je uporabno tudi njeno listje, steblo in korenine. Rodili pa prične palma šele s 15. letom. V poznejših letih pa drevo drago poplača vso prejšnjo nego svojemu gospodarju.

»Kako morete biti tako nesramni, da o polnoči vlomite pri gospodu?«

»Gospod sodnik, ko sem zadnjič stal tu pred vami, ste rekli, da je nesramno, ker sem pri bellem dnevu napadel nekega moža. Kdaj naj pa prav za prav delam?«

Duhovnik

»Ali naj molim še eno desetko, mama?«

»Še eno desetko, moj sin.«

Dih bližnje smrti je polnil sobo. Bolnica, ki jo je vsak trenutek dušila nade, je s svojim slabim glasom molila za svojim sinom, ki je bil župnik v ubogi domači vasi. Zadnjikrat sta skupaj opravljala molitve, ki se jih je iz njenih ust naučil. Zazrl se je vanjo, da bi si za vedno vtisnil v spomin drobni, nagubani obraz, v katerega so se že vtisnili znamenja bližnjega konca.

Sina je prevzela bolečina. Duhovnik pa je bil srečen, da je mogel posvetiti svoji materi teh nekaj ur — morebiti minut — ki so jo ločili od velikega slovesa. Ves dan so ga zadrževali veliki obredni obredi v cerkvi, tako da je mogel samo za kratek hip stopiti k svoji dragi bolnici. Zdej pa je prišla noč, mrzla in deževna marčna noč, ki jo bo lahko nemoteno prebil v sveti in boleči samotni poslednjih ur.

Nenadoma — kakor v odgovor na njegovo skrito misel — je nalahno udarilo kladivo na glavnih vratih.

»Kdo neki bi mogel priti ob tej uri in v takem vremenu?« je začepetal duhovnik. Prisluhnil je. Spodaj je dekla Veronika odprla vrata in se tiho pogovarjala. Nato je oprezno prišla po stopnicah navzgor in potihoma smuknila v izbo.

»Gospodična Valerija je prišla,« je začepetala.

»Rada bi precej govorila z vami.«

»Dobro, jaz pojdem dol, ti pa bodi pri mami.« Gospodična Valerija je čakala duhovnika v veži. Bila je skromno in pobožno dekle; živela je v hišici precej daleč od vasi. Zato in pa še zaradi pozne ure je bil duhovnik precej začuden nad njenim obiskom.

»Gospod župnik,« je rekla, »težko mi je, da vas moram v takem času motiti. Moram. Toda najprej: kako je z mamo?«

»Bliža se konec. Morebiti še uro ali dva.«

»Moj Bog! Da sem ravno ta večer morala po vas! Nesreča.«

»Pomote? Zakaj pa?«

»Da bi podelili zakramente umirajočemu. Res, zelo mi je težko. Toda kaj naj bi storila?«

»Kaj pa je?«

»Za očeta Charela gre, mojega soseda. Danes

je imel napad. Sama mu strežem. Zelo hudo je. Bojim se, da ne bo več dolgo.«

»Obljubljam vam, dobra gospodična, da bom prišel k njemu jutri zjutraj ob eni.«

»Prepozno, prepozno bo, gospod župnik. Tako je treba priti. Toliko je še pri sebi, da se more spovedati. Ne vem, kako bo potlej.«

»Saj vidite, da ne morem pustiti svoje mater na zadnjo uro, ne da bi ji zatisnil oči. Ali je oče Charel sploh sploščil pome? To je glavno.«

»Ne, na žalost ne. Dobro veste, da je živ kakor brezveze. Ko sem mu ravnokar govorila o vas, se je posmechoval: »Saj veš, kako! Gospod župnik se ne bo dal motiti v takem času in za takega starega siromaka, kakor sem jaz.«

»No, vidite, gospodična.«

»Kaj naj bi videla, gospod župnik? Nič drugega ko to, da oče Charel niti pojma nima o krščanski ljubezni. Vi mu jo boste razodeli. Že tako ga je ganila mamo skrb in opravki. Čeprav se je prej norčeval iz mene in me imenoval staro terejalko. Ko sem ga ravnokar zapustila, sem čutila čisto določeno, da je bil pretresen. In če mu bom mogla povedati, da zapuščate zanj umirajočo mater, kolika luč bo prevzela to dušo, gospod župnik!«

»Poslušajte, gospodična. Obljubim vam, da se odpravim takoj, ko bo moja mati izdihnila. Joj, do tega ni več dolgo!... Do tedaj me pustite, da se posvetim njej. Medtem se vrnite k očetu Charelu in nadaljujte svoje sveto delo. Poskusite ga pripraviti na moj obisk. Moliva k Bogu usmiljenja, da mu podeli čas, da se spravi z njim.«

»Dobro, gospod župnik. Čakala vas bom in mu povedala.«

Duhovnik je odprla vrata. Ledeno mrzel zrak je zaplaval v vežo. Gospodična Valerija je s trepetajočo roko popravila svojo črno volneno ruto. Hitro je pozdravila in izginila v noč.

Župnik Poutal je bil ganjen. Stopil je v sobo k materi. V teh kratkih trenutkih, kar ga je bilo v sobi, so znamenja konca postala jasnejša. Materino obličje je bilo višnjevkasto. Veronika je pri njenem vzglavju molila litanije vseh svetnikov. Vkljub tako bližnji smrti, je vladal v sobi mir. Duhovnik se je zazrl v križ, ki je razpenjal nad umirajočo roko, polno usmiljenja, v beli klince Marije z materinskim nasmehom in v podobo svetega Jožefa, zavetnika dobre smrti. Materin pogled se je oklepal teh domačih podob.

Dolarske hijene

Več stari Morton ne reče. Zanj je s tem končana ne samo zaroka njegove hčerke, ampak podrti tudi lepa kupčija, ki se mu je obetala. Ne da bi se menil za hčerko niti za tajnika, se zareže zopet v svoje časopise. Gizela in tajnik drug za drugim odideta. Morton bere medtem že kratko poročilo, ob katerem se jezno nasmeje.

»Kakor nam pravkar poroča naš izvedenec, je Jones Grill večeraj popoldne v resnici kupil rudnike bakra v Coloradu. S tem je prav gotovo prizadejal Južni uniji in Pacifiškemu trgu obetati udarec. Dejstvo, da je Grillova družba pri tej izredni kupčiji izžepala do zadnjega vsa svoja denarna sredstva in se tudi hudo zadolžila, ne more vzbuditi nobenih skrbi. Pri Grillovi družbi zaradi tega ne bo nastopil nikakršen zastoj, saj jo podpira, kakor smo iz zanesljivega vira poučeni, Grillov bodoči tast, lesni kralj Harley Morton. Po tej kupčiji lahko smatramo, da je nastopilo v medsebojnih odnosih med Južno unijo, Pacifiškim trustom in Grillovo družbo popolnoma novo razmerje.«

Medtem, ko je Morton hladno bral to poročilo, je stopila Gizela iz velikanske marmorne palače svojega očeta na cesto. Hitela je po peti aveniji na nasprotno stran parka, kjer je stala komaj deset minut od njenega doma hiša njenežarčenja.

Med hojo se je nekoliko umirila in vedno bolj se je letovala volja, da bi se spravila z Jonnyjem. Pred veličastno palačo, nad katere glavnim vhomod se blesti v zlatih črkah njej tako dobro znani priimek, pritisne Gizela na gumb. Stari Charley, Grillov hišnik, ki zvesto

služi že trideset let in je hkrati Jonnyjev zapnik, prihiiti iz palače in stopa skozi vrt do železnih vrat.

»Dobro jutro, gospodična Morton!« Zaman skuša Charley prikriti svojo zmedenost, zaman se izogiba njenemu pogledu. Sam Bog ve, danes se je zgodilo v hiši že toliko čudnega, da si tudi osivela Charleyjeva glava ne ve pomagati.

»Upam, da je gospod Grill že prišel domov,« vpraša na kratko Gizela.

»Seveda, gospodična Morton,« pravi Charley uslužno in vodi Gizelo v veliko, dvorani podobno čakalnico. »Gospod Grill sicer še spi, toda zbudil ga bom takoj in mu sporočil, da...«

»Prosim,« ga preseka Gizela hladno. »Počakala bom v malem salonu,« in gre sama naprej, ne da bi se še kaj zmenila za vznemirjenega Charleya.

Sivi starček odhiti po stopnicah. Sam zlo-mek je moral zvesti Grilla, da je počel take neumnosti. Kar hudo je bilo Charleyu, ko je videl davi, kako je okrog sedmih prišel Jones Grill tako pijan domov, da ni vedel, kaj po-čenja. Najhuje pa je bilo to, da ni prišel sam.

Privlekel je s seboj neko žensko, ki je ni bilo mogoče spraviti iz hiše. Z nepopisnim ogorče-njem je moral gledati Charley, kako se je ta »dama« kar udamačila v Grillovi spalnici. On pa je spravil Grilla, ki ni mogel niti več go-ovoriti, niti ne stati, v sobo za goste. Grill se je takoj zleknil na kauč in odvrnil samo suknjč.

Tako leži njegov gospodar z bledim obra-zom, z zmehanim ovratnikom in razmršenimi lasmi še sedaj kakor mrtev na kauču.

»Gospod Grill,« zakliče Charley. »Zbudite se vendar! Gospodična Morton je prišla.« — Charley se je pošteno spotil, preden je spravil Grilla do zavesti.

Ko je začel Grill kazati prve znake zavesti, ga je Charley začel očitačo karati, prav tako, kakor včasih, ko je bil Grill še mlad pobič:

»Gospod Grill, kako ste mogli vendar... Res vas ne razumem...«

Grill se je počasi dvignil. Na obrazu se mu je videlo, kako ga boli glava, v obeh pa mu je ždela neprespavana noč.

»Trenutek, Charley... Kaj pa je prav za prav?« Grill napenja možgane, kar se le da, toda pri najboljši volji se prav ničesar ne more spomniti.

Ves obupan zdihuje Charley:

»Snoči ste odšli z gospodom Smithom. Ko-likor vem, sta razpravljala o nekih trgovskih poslih.«

»Je že res,« prikimava Grill. »Smith mi je spo-ročil, da ve podrobnosti o naporih Rackleyjevih, da bi nakupili rudnike bakra v Peruju. Potem sva pa še nekaj pila...«

»Seveda, saj ste bili v klubu Washington,« opozori Charley.

Grill začudeno pogleda Charleya in zmaje z glavo.

»Hm, izključeno, Charley, v klubu Wa-shington pa snoči nisem bil.«

»Seveda ste bili, gospod Grill!« užaljeno vztraja Charley. Za malo se mu zdi, da skuša Grill prevariti tudi njega, čeprav to napram njemu res ne bi bilo potrebno.

»Snoči ste bili v klubu Washington in ste morali tam pospraviti precejšnje količine. Meni-va ste bili v družbi neke ženske, ki vas je go-tovo k vsemu temu zapeljala.«

»Ali se ti blede, Charley?« se zakrohoče Grill.

»Ne, niti najmanj ne,« ugovarja starček ogorčeno. »Pač pa ste prišli v klub na nemo-gočo zamisel, da ste poklicali gospodično Morton k telefonu. Gospodična Morton je na vaš poziv prihitela v klub in tako je nastal pravi skandal.«

Še preden more Charley nadaljevati, se Grill z muko dvigne in začne hoditi po sobi

sem in tja. Kako presneto brenči človeku po glavil! Neznosno! Kratko minuto hodi Grill po sobi, nato se ustavi pred Charleyem, ga resno pogleda in pravi:

»Čuj me, Charley, sedaj sem popolnoma trezen... Mogoče je, da sem bil res pijan. To-da nisem bil niti v klubu Washington, niti ni-sem poklical po telefonu gospodične Mortonove, niti nisem...«

»Kaj pa tista presneta gospodična,« mu sko-či Charley v besedo, »ki vas je davi spravila domov?«

»Kaj si popolnoma prismojen?«

»Prosim lepo!« Charley prime Grilla za ro-ko in ga vleče za seboj na hodnik. Nato odpre vrata v spalnico in pokaže na široko posteljo, v kateri je navadno spal Grill.

Grill skoraj ne more verjeti svojim očem. Sredi blazine vidi črnolaso kodrasto glavo in košček obraza, preslikanega in namazanega z vsemi mogočimi mazili. Grill gleda začudeno na dekle, ki ga še nikdar v življenju ni videl, nato pa se ozre za Charleya, skomigne z rameni in zatrdi:

»To je nemogoče, Charley.«

»No, res pošteno ste se ga morali nabrati, gospod Grill,« uide začudenemu Charleyu, ki nato hitro nadaljuje: »Jaz vem samo to, da vas je ta dama...« pri tem da besedi dama prav poseben poudarek. »davi pripeljala v hišo in da je na noben način nisem mogel spraviti ven. Vse drugo sem pa itak zvedel šele iz časopisa.«

»Iz časopisa?« se obregne Grill. »Kaj je da-nes vse skupaj znorelo?«

Charley si na tihem misli, da je najbrž znorel le Jones Grill. Kako bi sicer mogel po-četi take norčije? Toda Charley rajši molči. Pač pa seže v žep in privleče na dan »Manhattanske novice« in jih ponudi Grillu. »Če me ne bi po-štar opozoril na tole, še sedaj ne bi vedel za vso zgodbo.«

Na Novih Hebridih je svinja sveta žival

Tudi štetinar je dosegel to čast, da je postal bogovom posebno dopadljiva žival. Ne sicer v In-diji, temveč na Novih Hebridih. Še bolj kot nje-gova pečenka in slanina so v čislili njegovi zobje. Svetovni potnik, ki je prepotoval Nove Hebride, pripoveduje, da je življenje svinje pri tamošnjih prebivalcih celo dragocenejše, kakor pa življenje otroka. Celotno fantazijo štetinarja je pa za žival združeno vendarle s precejšnjo boljo. Ko je prase še mlado, ga namreč trdno privežejo za nogo, nato mu pa skrbno pregledajo zobovje. Zgornji podočnik mu brez vsega gladko izbijajo iz čeljusti, samo da potem zobovje spodnje če-ljusti lažje raste in se tudi lažje razvija ter dobi spiralo obliko. Zaviti čekan je potem pri živali najsvetejši del telesa ter za skupne pojedine ob velikih praznikih ne iščejo živali po njegovi ve-likosti ali slanini, temveč po razvoju čekana. Svinja s posebno dobro razvitim čekanom je po njihovem mnenju bogovom posebno dopadljiva in jo zato najraje žrtvujejo. Tako svinjce stane na Hebridih nad tisoč lir. Neverjetno draga žival. Človek, ki jo je zredil, je najsrečnejši med vsemi ljudmi, če doživi še to čast, da so njegovega pra-sca izbrali za žrtev bogovom. Svinjo zakoljejo na koralnem oltarju in jo nato pripravijo za praznič-no kosilo. Čekan obesimo kot okrase v družbinem domu, ali pa okraši z njim lastnik živali svoj lastni dom kot z znamenjem, ki skriva v sebi skrivnostne moči.

V 35 milijardah letih bo konec sveta?

O izviru brezštevilnih toplotnih žarkov, ki izhajajo iz sonca in katerih sprejeme zemlja sa-mo neznaten del, so se v zadnjem času zopet pojavile nove teorije, ki temelje v glavnem na pojavu radioaktivnosti. Novo hipotezo je posta-vil tudi danski fizik Bohr. Izhaja iz trditve, da je ogromno množino toplotnih žarkov pripisati izgorjevanju enega najvažnejših elementov v naravi ogljika. Po njegovi izjavi si množino toplotne, ki jo izžareva sonce, lahko predstavimo približno tako, če jo primerjamo toploti, ki bi izhajala iz ogromnega vulkana, v katerem bi v eni sekundi zgorelo 10 bilijonov ton fosilnega premoga. Pri žarečih zvezdah, kakor tudi pri soncu, je v teku proces izgorjevanja ogljika in vodik, ki je prav za prav pravi element izgo-

revanja. Če se bo zaloga vodika, ki je v soncu, porabila, se bo tudi sonce, kakor tolike druge zvezde, ohladilo. Profesor Bohr je izračunal, da se bo to zgodilo v 35 milijardah letih. Med tem časom bo sonce vsako leto izžarevalo množino kalorije, ki je izražena v številki 3,6 in 32 ni-čel. Zemlja, ki je danes še v polni mladosti, po ohladitvi sonca ne bo več dobivala življenjskih vrelcev. Iz polarnih krajev in z gora se bo po-mikal sneg in led vedno bolj proti ekvatorju ter bodo ledeniki pod ledeno skorjo zadušili zadnji sled življenja. Zemlja bo kot blede pri-kazen krožila še dalje v svetovnem prostoru, dokler je ne bodo razbile kozmične katastrofe in se ne bodo njeni deli porazgubili v brezmej-nosti svetovnega prostora.

Moč svobodnega zidarstva v Franciji

Francosko časopisje objavlja zadnje čase po-ročila o moči francoskega svobodnega zidarstva v prejšnji republiki. Po teh podatkih je bilo v re-publiki več kot 800 poslanev in senatorjev čla-nov masonskih lož. To je sedaj ugotovil »Centre d'Action et de Documentation«. Ta urad, ki med drugim podpira sedanjo francosko vlado v njeni borbi proti svobodnemu zidarstvu, je prav tako dokazal, da je bilo razen direktnih članov svobodnozidarskih lož, še nadaljnjih 300 poslanev in senatorjev izvoljenih samo s pomočjo lož in so bili od njih zato tudi popolnoma odvisni. Masoni so bili seveda skoraj vsi ministri in njihovi naj-bližnji pomočniki. V svoji knjigi omenjena organi-zacija poudarja, da je po zaslugi masonov postala republika za večino Francozov odvraten režim, v katerem je vladal kot mojster »Veliki Orient«.

Najstarejši cesarjev postiljon

Med starimi postiljoni nosi gotovo veteransko zastavo nemški državni postiljon v p. Norbert Niewalda v Oplenu, ki je pred kratkim veselo praznoval 102. obletnico svojega rojstva. Kot dr-žavni postiljon je bil Niewalda leta 1871 dodeljen kr. pruskemu glavnemu stanu ter je vozil svojega kralja na kronanje v Versailles. Pri vseh sloves-nostih, ki so se odigravale v dvorani ogledal zna-menitega gradu, seveda ni bil navzoč, toda po-nosen je pa le še danes, da je pri kronanju te-danjega pruskega kralja, igral tudi on precej važno vlogo.

Tragedija v argentinskem nočnem zabavišču

Znamenito nočno zabavišče v Buenos Aire-su je bilo v zadnjem času večer za večerom razprodano. Ljudje so kar noreli za neko Glo-rijo Gibson, ki je vsak večer nastopala s svojimi atrakcijami. Na sredini odra je bil postavljen velik steklen bazen, v katerega je vsak večer omenjena igralka stopala in se nato dala vanj zapreti. Ljudje so tako dobili vtis, da igralka stopa po zraku. Njen nastop je seveda trajal samo nekaj minut. Preden so pokrov bazena zopet odprli, je padlo zagrinjalo. Tako je bilo večer za večerom. Pri zadnjem nastopu je pa igralka Gibson v bazenu utonila. Ko je svojim pomagalcem nevidno dala znak, da v vodi ne more več dihati, so spustili zaveso. Toda po-krov se tega večera ni dvignil. Delavci so ga po-skušali na vse načine odpreti. Ko se jim to ni posrečilo, so pokrov razbili. Bilo je pa že pre-pozno, ker je bila Gibsonova medtem že mrtva. Igralkin mož, ki je v zabavišču nastopal kot žongler, se je delal, kakor da bi bil znorel od bolečine. Policiji je pa vsa stvar postala takoj sumljiva ter je kmalu ugotovila, da je nekdo s pilo prepilil vse naprave, ki so prej dvigale stekleni pokrov na bazenu. Pilo so pravtako kmalu našli za kupom zaves ter so na njej še mogli ugotoviti prstni odtis. Zato so pridržali vse nastopajoče osebe in mu vzeli prstne od-tise. Že med tem so pa ugotovili, da je neka mlada igralka izvršila samomor. Igralka je bila namreč zaljubljena v moža ponesrečene Gibso-nove, ki ji je obljubil tudi zakon, kakor hitro se bo ločil od svoje prve žene, nakar pa ona ni hotela pristati. Zato se je igralka odločila, da jo bo spravila s silo s sveta ter je svoj peklens-ki načrt tudi izvedla. Ko je uvidela, da bo njen zločin prišel na dan, se je sama sodila.

Brezvestnega moža je policija takoj areti-rala. Pri tem je pa dobil živčni napad ter ga sedaj močno zastraženo zdravijo v bolnišnici.

Anekdota

Impresarij slavnega italijanskega tenorista Ca-rusa, Schürmann, je večkrat pripovedoval, kako je njegov osemletni sinček nekega dne vprašal Ca-rusa: »Ali je res, da imate najlepši glas na svetu in da ste sploh najboljši pevec sveta?« Po tem vprašanju se je med fantičkom in slavnim pevcem razvil naslednji dvogovor:

»Kaj me še nisi slišal?«

»Ne, še nikdar ne.«

»Potem me boš pa lahko poslušal jutri zvečer. Tu imaš vstopnico.«

»Toda jaz moram tedaj, ko prične predstava, že oditi spat.«

»Potem pa pridí jutri ob treh v Astorio in bom pel samo zate.«

Naslednjega dne je Schürmann res pripeljal točno ob treh svojega sinčka v hotel.

»Ne, ne, vi niste povabljeni. Če hočete vi po-slušati, vas to stane 1000 dolarjev.« Schürmann se je hitro odtrgal v sosednjo sobo. Caruso je pa fantička posadil v širok naslonjač. Nato je pa začel peti. Pri znani ariji drugega dejanja »Toske« so pričele mlademu poslušalcu polzeti po licih solze. Hitro je stekel k velikemu pevcu in mu je komaj slšno dejal: »Oče mi ni nikdar pripovedoval, da je to tako lepo.«

Caruso je bil sam ginjen in mu je nato še za-pel cavatino iz »Fausta«, nato mu je pa podaril svojo sliko z naslednjim posvetilom: »Svojemu ma-lemu prijatelju Gerhardu Schürmannu, kateremu se moram zahvaliti za svoje največje umetniško zado-voljstvo.«

»Gospod, zadeli ste glavni dobiček dobrodel-ne loterije. Tu vam prinašamo klavir. V katero sobo naj ga postavimo?«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

CHONCHITA MONTENEGRO in L. SAGI VELA
v prekrasni filmski opereti

Huzarjeva ljubezen
Globoka vsebina! Kraska glasba in petje!

KINO MATICA - TEL. 22-41

2 filma napetih senzacij in bliskovitih dogodkov!

Nemi vitez in Pot maščevanja
John Wayne, George Hayes, Lloyd Whitlock.

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Znamenita italijanska igralka LAURA NUCCI
in ARMANDO FALCONI v filmu

„Gospod“ iz beznice
Brezmejna očetavska skrb privede hčerko do življenjske sreče

KINO UNION - TEL. 22-21

Mali oglasi

Prodamo
Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, ugodno prodam. — Vida Gale, Vlo 160 (poleg me-snice Škerl Viktor).

Posestva
Mlin in žago
ter nekaj zemljišča pro-da Hranilnica in posojil-nica v Žužemberku. (p

Kupimo
Kupujem
vse vrste cunj, šiviljske, krojaške odrezke in vre-če po najvišjih cenah. Grebene, Vošnjakova ul. št. 4, telefon 34-26. (k)

Radio
Super radio aparat
»Philips«, 4 + 1, prodam za 1100 lir. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10.487.

Živali

Papigica
modra, odletela. Oddati:
Obirska 24, Zg. Slika.

Črn doberman
se je izgubil na Bokaleh. Sliši na »Boys«. Oddati
proti nagradi v Kladezni št. 9. (e)

Kurivo

Premoq
suha drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20 59

Pestrožba brezhibna

Avto-motor
3 toverne avtomobile
z nosilnostjo 1200, 3500,
4000 kg prodaj Jakomin.
Tyrševa 29, Ljubljana.

Berite
Slovenca
in oglašujte v njem!